

NUORTEN AIKUISTEN KOTI, KULUTUS JA AJANKÄYTTÖ

Taina Mäntylä

Kuluttajaviraston julkaisusarja 3/2010

ISBN 978-951-681-166-9 (PDF)
ISSN 1796-0118 (Verkkajulkaisu)

Julkaisija
 Kuluttajavirasto

 Julkaisun päivämäärä
 11/2010

Tekijät		Julkaisun laji	
Taina Mäntylä		Raportti	
Julkaisun nimi Nuorten aikuisten koti, kulutus ja ajankäyttö			
Tiivistelmä Tässä tutkimuksessa on tavoitteena selvittää nuorten aikuisten kuluttajien kotitalouden keskeisiä toimintoja. Tutkimuksessa kysytään 25- 30- vuotailta, mitä he tekevät kodeissaan, mihin rahaa ja aikaa käytetään sekä mitä taitoja nuoret katsovat tarvitsevänsä arjessa selviytymiseen. Näin saadaan käsitystä tulevaisuuden lasten kotien ja kotitalouksien toiminnoista sekä tarvittavista arjen hallinnan taidoista. Perinteisesti kuluttajataitoja on ajateltu opittavan ensisijaisesti kodeissa, ja kouluopetus on ollut kotikasvatusta täydentävää kuluttajatietoa. Tilanne on muuttunut, koska kuluttajan kotitalouden hallinnassaan tarvitsemat taidot ovat monimutkaistuneet ja lisääntyneet kotien digitalisoiduttua. Keskeisiä taitoja muuttuneessa kodissa ovat kuluttajan teknologiataidot, taloustaidot, ajanhallinta ja kestävä kulutus. Uusia opetussuunnitelmia tehtäessä on tarpeen pohtia kuluttajataitojen kokonaisuutta sekä arvioitava kotitalouden toimintojen muutoksia suhteessa opetukseen laajemminkin. Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan käyttää apuna, kun kehitetään kuluttajakasvatusta ja opetussuunnitelmia. Selvitys liittyy Kuluttajaviraston tehtävään tukea koulujen kuluttajakasvatusta sekä OECD:n kuluttajapoliittisen komitean suositusten ja pohjoismaisvirolaisen kuluttajakasvatuksen strategian toteuttamiseen. Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin Taloustutkimuksen Internet-paneelilla. Naisia ja miehiä otettiin otokseen yhtä paljon, alueellisesti kiintiöinti tehtiin ns. läänijaon pohjalta. Tutkimus toteutettiin kesäkuussa 2010, ja 995 henkilöä osallistui tutkimukseen.			
Avainsanat (asiasanat) Opetus, kasvatus, kuluttajatieto, kuluttajakasvatus, kotitalous y-sukupolvi, kotitaloustyö, kuluttajakompetenssi, media- ja teknologialukutaito			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numero Kuluttajavirasto, julkaisusarja 3/2010		ISSN-L ja ISSN 1796-0118 (Verkkojulkaisu)	ISBN 978-951-681-166-9 (PDF)
Kokonaissivumäärä 35	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare
Konsumentverket

Utgivningsdatum
11/2010

Författare	Typ av publikation	
Taina Mäntylä	Rapport	
Publikation (även den finska titeln) Unga vuxnas hem, konsumtion och tidsanvändning		
Referat Målet för den här undersökningen är att klarlägga de centrala funktionerna i unga vuxna konsumenters hushåll. I undersökningen frågar man 25-30- åringar vad de gör i sina hem, till vad de använder sina pengar och sin tid samt vilka färdigheter de unga anser sig behöva i vardagslivet. På så sätt kan man bilda sig en uppfattning om funktionerna i hem och hushåll för framtidens barn samt de färdigheter som behövs för att hantera vardagen. Man har traditionellt ansett att konsumentfärdigheterna i första hand inlärs i hemmen och att skolundervisningen har utgjorts av konsumentinformation som ett komplement till uppfostringen i hemmen. Situationen har ändrats eftersom de färdigheter som krävs för att konsumenten ska behärska hushållet har blivit alltmer komplicerade och ökat till följd av hemmens digitalisering. Centrala färdigheter i ett förändrat hem är konsumentens tekniska kunskaper, ekonomiska kunskaper, tidshantering och hållbar konsumtion. När man utarbetar nya läroplaner är det nödvändigt att fundera över konsumentfärdigheterna som en helhet samt att bedöma hushållens ändrade funktioner i proportion till undervisningen ur ett bredare perspektiv. Resultaten av den här undersökningen kan användas som stöd då man utvecklar konsumentuppfostran och läroplaner. Rapporten hänför sig till Konsumentverkets uppgift att stöda skolornas konsumentuppfostran samt förverkligandet av OECD:s konsumentpolitiska kommittés rekommendationer och strategin för den nordisk-estniska konsumentuppfostran. Insamling av uppgifter för undersökningen förverkligades med Taloustutkimus Internet-panel. I stickprovet ingick lika antal män och kvinnor, och regionalt genomfördes kvoteringen på basis av en s.k. länsfördelning. Undersökningen genomfördes i juni 2010 och 995 personer deltog i undersökningen.		
Nyckelord Undervisning, konsumentinformation, konsumentfostran, hushåll, y-generation, hushållsarbete, konsumentkompetens, medie- och teknologisk läskunnighet		
Övriga uppgifter		
Seriens namn och nummer	ISSN-L ja ISSN	ISBN
Konsumentverket, Publikationsserie 3/2010	1796-0118 (Online)	978-951-681-166-9 (PDF)
Sidoantal	Språk	Pris
35	finska	
		Sekretessgrad
		offentlig

DESCRIPTION

 The publisher
 Finnish Consumer Agency

 Date of publication
 11/2010

Authors	Type of publication		
Taina Mäntylä	Raport		
Name of the publication			
Home, consumption and ways of spending time among young adults			
Abstract			
<p>The study aims to identify the key activities and priorities of the households of consumers who are young adults. The study is based on a survey of young adults aged 25-30 to determine what they do at home, how they spend their money and time and what skills they consider themselves to need to manage in daily life. This can contribute to a better understanding of the activities and priorities of the homes and households where the next generation of children will grow up in and the life management skills needed.</p> <p>The traditional view has been that consumer skills are primarily learned in the home, with the education provided in schools serving a complementary role. However, this has changed as the skills required by consumers to manage their households have become increasingly complicated through the digitalisation of homes. Consumers now need to have technology skills, financial skills, time management skills and skills related to sustainable consumption. Curriculum planning must be done with this full range of required consumer skills in mind and the changes in household activities and functions must also be taken into consideration in teaching in a broader sense. The results of this study can be used in the development of consumer education and curricula. The report is linked to the Consumer Agency's task to support consumer education in schools and the implementation of the recommendations on consumer education issued by the OECD Committee on Consumer Policy and the Nordic-Estonian consumer education strategy.</p> <p>The data was collected by using the Internet Panel services of the Taloustutkimus market research company. The sample included equal numbers of women and men and the regional breakdown was based on the relative populations of Finland's provinces. The survey was carried out in the summer of 2010 and had a total of 995 respondents.</p>			
Keywords			
Teaching, education, consumer skills, consumer education, home, household, Generation Y, household chores, consumer competences, media and technology literacy			
Miscellaneous			
Serial name and number		ISSN-L ja ISSN	ISBN
Finnish Consumer Agency, Publications Series 3/2010		1796-0118 (Online)	978-951- 681-166-9 (PDF)
Pages, total	Language	Price	Confidence status
35	Finnish		Public

ESIPUHE

Kuluttajaviraston tehtävänä on koulujen kuluttajakasvatuksen tukeminen. Kuluttajakasvatuksen tarve on ollut esillä viime vuosina myös kansainvälisesti. OECD:n kuluttajapoliittisen komitean suosituksissa (2009) korostetaan koulutuksen merkitystä kuluttajakompetenssien saavuttamisessa. Suositukseen perustuva pohjoismaisvirolainen Kuluttajakompetenssien oppiminen – kuluttajakasvatuksen strategia (2010) täsmentää, että kuluttajakasvatus tulee selkeästi sisällyttää niiden oppiaineiden opetussuunnitelmiin, joihin se luontevasti niveltyy.

Tämän kyselytutkimuksen taustalla oli havainto kodin muutoksesta. Ajallemme on tyypillistä, että kuluttajat ottavat yhteyttä kuluttajaviranomaisiin teknologiaan liittyvissä ongelmissa, kuten esimerkiksi operaattori – ja viihdepalveluiden toimivuus- ja laskutusongelmat sekä kodinteknisten laitteiden virheet. Kuluttajien yhteydenotot nostivat esiin kysymyksen, toimitaanko kodeissa toisin kuin aiemmin. Kulutuksen osalta esimerkiksi Alissa Quartin kirjassaan Brändätyt - Ostetaan ja myydään nuoria, väittää, että nk. y-sukupolvi (1980-luvulla syntyneet) toimisi toisin kuin edeltäjänsä.

Seuraavaksi uudistettavan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan opiskelevat oppilaat ovat 1980-luvulla syntyneiden kasvattamia lapsia. Opetuksen tavoitteita ja sisältöjä suunniteltaessa on otettava huomioon, millaisista kodeista oppijat tulevat. Tämän kyselytutkimuksen avulla saadun tiedon perusteella voidaan päätellä, mistä kodin toiminnoista oppijoilla on arkikokemuksia. Tässä kyselytutkimuksessa kysyttiin myös kotiin siirtyneistä palvelutoiminnoista ja median käytöstä. Saadun tiedon perusteella voidaan pohtia ja tehdä johtopäätöksiä, mitkä ovat tämän päivän kuluttajan kotitalouden toiminnot ja toimintoympäristöt arvioida sekä mitä kuluttajakompetensseja tulevaisuudessa tarvitaan.

Kyselylomake on suunniteltu Kuluttajavirastossa ja Taloustutkimus Oy:n on vastannut tiedonkeruusta sekä tulosten analysoinnista ja raportoinnista. Taloustutkimuksessa on vastuuhenkilönä toiminut tutkimusjohtaja Pauliina A h o. Kuluttajavirastossa on tutkimuksesta vastannut ylitarkastaja Taina Mäntylä, sekä erikoissuunnittelija Tuija Myllyntaus, tutkimuksen koordinoinnin osalta.

Kuluttajavirasto kiittää opetusneuvos Marjaana Mannista Opetushallituksesta arvokkaista kommentteista tätä kyselytutkimusta tehtäessä.

Helsingissä marraskuussa 2010

Johtaja

Marjatta Turunen

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE

1. JOHDANTO	3
2. TIIVISTELMÄ	6
3. KODISSA VIETETTY AIKA	7
4. KODISSA TEHTÄVÄT TOIMINNOT, SEKÄ PALVELUIDEN OSTAMINEN	9
4.1 Kodissa tehtävät toiminnot	9
4.2 Ostettavat palvelut	11
4.3 Kotona tehtävien toimintojen tärkeys	14
4.4 Kodin toiminnoista syntyvät kulut	18
4.5 Arjen sujumiseen liittyvien taitojen tärkeys	20
4.6 Kotien kulutuksesta esitettyjen väitteiden paikkansapitävyys verrattuna omaan talouteen	24
5. INTERNETIN KÄYTTÖ JA VIRTUAALIYHTEISÖT	26
6. JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET	28

LÄHTEET

LIITTEET

LIITE 1: KYSELYLOMAKE	30
-----------------------------	----

1. JOHDANTO

Kuluttaja-asioiden muutokset ovat viime vuosina olleet merkittäviä. Muutokset liittyvät suurelta osin kodissa tehtäviin toimintoihin. Informaatioteknologian kehitys on tuonut kotiin uusia näkökulmia ja toimintamalleja, jotka heijastuvat kodin käsitteeseen, tilasovelluksiin, kalusteisiin ja esineisiin sekä kodissa käytettäviin palveluihin. Asumisen ja kodin perinteisiin toimintoihin ja elämäntapaan on tullut mukaan uusia ulottuvuuksia ja käsitteitä, kuten etäläsnäolo, etättyö, käyttöliittymät ja tietoverkkojen tekniikka. Koti on kytketty tietoverkkojen kautta ulkomaailmaan, mutta se on myös sisäisesti integroitu. Laitteet ja kalusteet voivat olla uusimmissa taloissa kytketty toisiinsa niin, että ne yhdessä muodostavat älykkään toimintaympäristön. Suuntauksena on kodin muutos kohti ”mediakotia”.

Kodin toiminnat ovat monipuolisia, kodeissa tuotetaan ja kulutetaan ruokaa, puhtautta ym. kotityötä, mutta myös esim. mediasisältöjä. Kotiin kuuluu nyt toimia, jotka ennen tehtiin kodin ulkopuolella, kuten pankkiasioiden ja sopimusten hallintaa, ostosten tekemistä sekä sosiaalista yhdessäoloa verkon välityksellä. Kotien mediavälineitä käytetään sisällön julkaisuun, sosiaaliseen kanssakäymiseen, markkinoihin osallistumiseen ja yhteiskunnassa vaikuttamiseen. Osallistuminen ja reaaliaikaisen median käyttö vaatii kuluttajilta siihen tarvittavien työkalujen omistamista ja teknistä hallitsemista - teknologiaosaamista. Teknologiat ovat läsnä lähes kaikilla elämän osa-alueilla. Kuluttajien on osattava huolehtia kodeissa käytettävistä tuotteista ja palveluista sekä arvioida niitä koskevia tietoja monelta eri näkökulmalta.

Kotitalouden toimintaa ja tuottavuutta on tapana arvioida kunkin toiminnon aiheuttaman työmäärän ja kuluvan ajan perusteella. Näin ajatellen arjesta selviytymisen keskiöön ovat kohonneet päivittäiset toiminnot. Tässä tutkimuksessa on tarkoitus hahmottaa kodin toimintojen kokonaisuutta. Merkitystä on kaikilla niillä toiminnoilla, joilla on merkitystä kotitalouden kokonaisuuden hallinnan kanssa. Mitä kodeissa tehdään, ja mitä taitoja kotitalouden kokonaisuuden hallinta edellyttää. Saatujen tietojen perusteella on tarpeen keskustella kodin kokonaisuuden hallinnan taitojen vaatavuudesta.

Tutkimuksen taustaa

Tutkimuksessa käytetään pohjoismaisvirolaisen kuluttajakasvatuksen strategian (TemaNord 2010:568) mukaisia käsitteitä. Kotitalous on joko yhden tai useamman ihmisen muodostama yksikkö (sinkkotalous tai perhe), jonka toiminnan tavoitteena yksilön tarpeiden tyydyttäminen. Kuluttajakasvatuksessa lähdetään liikkeelle yksilöstä, koska henkilökohtaisen arjen hallinnan tarve ja kuluttajuus on yleensä pysyvää koko ihmisen elinkaaren ajan. Arjen hallinta on laajempi käsite kuin pelkkä resurssien hallinta. Resurssien hallinnassa toiminnan tuloksen ominaisuuksilla on pääpaino, mutta sen sijaan arjen hallinnassa oleellista on hyvän elämän taito ja siihen liittyvät arvotarkaisut. Käsitetasolla arjen hallinta laajenee elämäntalouden suuntaan: arjen hallinnalle on merkityksellistä, millainen ihminen itse on ja millaisia käytännön työn taitoja hänellä on. Kuluttajakasvatuksen käsite kotitalouden hallinta on osa arjen ja elämäntalouden hallintaa.

Kotitalouden toiminta nähdään tavoitteellisena prosessina, jossa kuluttajan aineellinen ja inhimillinen vuorovaikutus kietoutuvat yhteen, olipa kyseessä sitten yksittäis- tai perhekotitalous. Kodin toimintojen ylläpitoon tarvitaan kotitalouden hallintaa. Kotitalouden hallinnalla ja osallisuudella tarkoitetaan kodin toimintojen ylläpitämistä, voimavarojen jakamista ja päätöksentekoa sekä kykyä arvioida hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Kotitalouden hallinta on vastuunottoa ja johtajuutta. Kotitalouden hallinnan taito perustuu tavoitteiden, roolien ja vastuiden hahmottamiseen, ennakointiin sekä kykyyn pitää kiinni yhteisistä työprosesseista. Kotitalouden

johtamiseen ja jäsenyyteen sisältyy sosiaalisia taitoja, joiden kautta syntyy arjen toiminnassa tarvittavaa sitoutumista, yhteistä ymmärrystä ja erilaisuuden sietoa.

Perhekotitalouksien keskeisiä tunnusmerkkejä on voimavarojen yhteisyys. Tämä tarkoittaa, että kotitalouden jäsenet pyrkivät käyttämään voimavarojaan niin, että kotitalouden kaikkien jäsenten tarpeet tulisivat tyydytetyksi. Tästä syystä on kuluttajakasvatuksessa otettu käyttöön kotitalouden hallinnan rinnalle osallisuuden käsite. Osallisuudella pyritään kuvaamaan kotitalouden jäsenten vuorovaikutusta, yhteisöllisyyttä ja vastuullisuutta. Onnistuneen kotitalouden hallinnan ominaispiirteisiin kuuluu tavoitteellisuus. Perhekotitalouksissa korostuu myös yhteisyys tavoitteissa, tarpeissa, arvostuksissa ja asenteissa. Jos kotitalouden jäsenillä on vastakkaiset näkemykset näissä asioissa, kotitalous ei yksinkertaisesti pysty toimimaan, eikä se välttämättä edes pysy koossa. Kotitalouden tunnusmerkkeihin kuuluu myös yksityisyys: kotitalouden jäsenet omistavat ja hallitsevat taloudelliset voimavaransa.

Kotitalous on tuottava ja kuluttajavalintoja markkinoilla tekevä yksikkö. Kotitalous tuottaa siis hyvinvointia paitsi omalla toiminnallaan, myös ostamalla erilaisia hyödykkeitä yksityiseltä, julkiselta tai kolmannelta sektorilta. Kotitalous käyttää resurssejaan eri tavoin riippuen siitä, tuotetaanko hyödyke hyvinvoinnin saavuttamiseksi itse tekemällä vai hankitaanko se markkinoilta. Näitä kotitaloudessa tehtäviä asioita kutsutaan tässä kotitalouden toiminnoiksi.

Tässä tutkimuksessa selvitetään kotitalouden arkitoimintaa, jonka nähdään liittyvän ihmisen perustarpeisiin, kuten asumiseen, ruokaan, vaatehuoltoon ja huolenpitoon sekä myös itsensä toteuttamisen tarpeisiin. Kotitalouden toiminto on tässä laajempi kuin kotitaloustyö-käsite. Kotitalouden toiminnot voidaan määritellä inhimilliseksi toiminnaksi, jota harjoitetaan kodiksi sanotussa tilassa ja jota tuo toiminta kodissa edellyttää tai aiheuttaa. Kotitalouden toimintoja ovat näin myös muut inhimilliset toiminnot, joita ei voida siirtää toisen henkilön suorittavaksi. Silloin ne ovat henkilökohtaista toimintaa, jota ei luokitella työksi. Kotitalouden kokonaisuuden hallinnan kannalta toimintoina työksi luokittelemattomat kotona tehtävät toiminnot ovat merkittäviä, koska niihin kuluu paljon sekä talous- että aikaresursseja.

Kodin arkitoiminnot koostuvat kotitaloustuotannosta, jolla tarkoitetaan arjen hallinnalle välttämättömiä toimintoja, jotka voidaan tehdä joko itse tai ostaa palveluina. Näitä ovat ruokatalous ja ateriointi, vaatehuolto, siivous, kodin laitteiden ylläpito- ja korjaustyöt ja hoiva. Kodin muita toimintoja ovat nukkuminen ja lepo, vapaa-ajan vietto (median seuraaminen, seurustelu ja harrastukset), opiskelu ja ansiotyö. Myös muita toimintoja varten ostetaan sekä tuotteita että palveluita. Kodin toiminnot jaotellaan tässä kyselytutkimuksessa seuraavasti:

Kotitaloustoiminto

1. ruoan valmistaminen, ruoan valmistamisen esivalmistelut, muu ruoanvalmistus (puolivalmiit ja valmisateriat), astioiden pesu
2. kodinhoito, pyykinpesu, silitys ja muu vaatehuolto,
3. asunnon ja sen laitteistojen hoito, huolto, ylläpito, päivitys- ja korjaustoimenpiteet
4. huolenpito perheenjäsenistä,
5. kotitalouden hallinto, kodin resurssien jakaminen, seuranta ja kirjanpito, asiointi, hankinnat, tiedonhankinta sekä median käyttö ja viestintä

Muut kodin toimet

1. nukkuminen, lepääminen, huolenpito itsestä
2. muut vapaa-ajan toiminnot, sosiaalinen kanssakäyminen ja harrastukset
3. etätyö ja opiskelu
4. yhteiskunnalliset tehtävät

Kotitaloustoiminnot voidaan jakaa päivittäisiin, viikoittaisiin, kuukausittaisiin ja harvemmin tehtäviin. Tässä tutkimuksessa on tavoitteena löytää käsitys kotitalouden kokonaisuudesta ja sen perustella arvioida kotitalouden hallintaa. Tässä kyselytutkimuksessa ei voida ajatella toiminnon useuden korreloivan suoraan sen tärkeyteen. Tuloksia voidaan arvioida sen mukaan, mitä kotitalouden toimintoja kuhunkin luokkaan saadaan. Jatkossa voidaan arvioida niiden merkittävyyttä ja vaativuutta kotitalouden kokonaishallinnan kannalta.

Tulosten arviointia hyödynnetään kehitettäessä kuluttajakasvatusta ja koulujen opetusta median ja teknologian luomiin kasvatuksellisiin haasteisiin.

Tutkimuksen toteutus

Kohderyhmän muodostivat 25 - 30-vuotiaat suomalaisnuoret. Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin Taloustutkimuksen Internet-paneelilla.

Kyselylomakkeen pohjana käytettiin edellä kuvattua jaottelua kotitaloustoimintoihin sekä muihin kodin toimiin. Kysymykset suunniteltiin Kuluttajavirastossa.

Tutkimusotos kiintiöitiin ennen tiedonkeruuta sukupuolen ja asuinpaikan perusteella. Naisia ja miehiä otettiin otokseen yhtä paljon. Alueellisesti kiintiöinti tehtiin ns. läänijaon pohjalta seuraavasti: Etelä-Suomessa asuvia 41%, Länsi-Suomessa asuvia 34%, Itä-Suomessa asuvia 13% ja Oulun/Lapin alueella asuvia 12%. Tiedonkeruun jälkeen vastaukset on painotettu sukupuolen ja asuinalueen perusteella kohderyhmää vastaavaksi.

Tutkimus toteutettiin 11. - 24.6.2010 välisenä aikana. Kutsuja tutkimukseen osallistumiseksi lähetettiin kaikkiaan 3806 kpl. Tutkimuslomakkeen avasi 1404 henkilöä, heistä 995 henkilöä osallistui tutkimukseen.

Tutkimusaineiston käsittely

Taloustutkimus toteutti tiedonkeruun, analysoi tulokset ja kirjoitti tutkimusraportin Kuluttajaviraston toimeksiannosta. Tutkimuksen aineisto on käsitelty Taloustutkimus Oy:ssä erityisesti markkinatutkimustiedon analysointiin tarkoitetuilla ohjelmistoilla. Tulostuksessa on käytetty T-testiä, joka mittaa kunkin taulukkoelementin kohdalla, poikkeako luku jäännösryhmästä enemmän kuin mitä satunnaisvaihtelun osuus on 95 %:n luotettavuustasolla.

2. TIIVISTELMÄ

25–30-vuotiaat nuoret aikuiset ovat valveilla kodissaan noin 8 tuntia vuorokaudessa. Suurimpiin kotona valveilla vietettyihin tuntimääriin yltävät kotiäidit ja –isät (keskimäärin 12 tuntia) sekä työttömät (ka 10 tuntia). Yrittäjien/johtavassa asemassa/toimihenkilönä tai asiantuntijatehtävissä toimivien osalta keskimääräinen luku on hieman yli 7 tuntia.

Valveillaoloaikana kolmena eniten käytettynä tilana mainitaan useimmin oleskelutilat ja keittiö. Median tuottamiseen ja kuluttamiseen liittyvät tilat mainitaan myös usein.

Kodissa tehtävistä toiminnoista useimmin päivittäin tehtävinä mainitaan huolenpito itsestä ja vapaa-ajan toiminnot (kuten median seuraamista, seurustelua ja harrastuksia). Kun mukaan lisätään viikoittaiset toiminnot, nousee yleisimpien tehtyjen toimintojen joukkoon myös astioiden pesu ja muu keittiön puhtaanapito, ruokailujen suunnittelu ja ostokset sekä tiedon hankinta, medioiden käyttö ja viestintä, ruoan valmistaminen raaka-aineista ruokalajeiksi ja pyykinpesu.

Yleisimmät kodin arjen järjestämiseksi ostettavat tuotteet tai palvelut ovat puolivalmiita raaka-aineita ruoan valmistukseen ja tietoliikenneyhteyksiä operaattoreilta. Seuraavaksi yleisimmin hankitaan perinteisiä välineitä tiedonhankintaa, median käyttöä ja viestintää varten sekä valmisruokaa ruokailujen järjestämiseksi. Melko usein hankitaan myös palveluita omaa hyvinvointia, terveyttä ja hemmottelua varten, palveluita ainakin kerran päivässä tapahtuvaa ruokailua varten (esim. työpaikkalounas) ja palveluita vapaa-ajan toimintoja varten (esim. harrastukset).

Kysytyistä asioista tärkeimpiä omassa kodissa ja arjenhallinnassa ovat nukkuminen ja lepääminen, huolenpito itsestä, yleensä vuorovaikutus, vapaa-ajan toiminnot (median seuraaminen, seurustelu ja harrastukset), ruoan valmistus raaka-aineista ruokalajeiksi, astioiden pesu ja keittiön puhtaanapito sekä pyykinpesu. Mankelointia ja silitystä ei pidetä juuri lainkaan tärkeänä. Myöskään virtuaalista verkossa vaikuttamista ei mainita tärkeäksi kovinkaan usein. Hoivatöitäkään ei keskimäärin tarkasteltuna pidetä kovin tärkeinä, mutta niiden osalta on huomioitava, että vastaajan elinvaiheella on suuri vaikutus asian tärkeyteen. Lapsitalouksissa asuvien keskuudessa se on hyvin tärkeä asia.

Yleisimmin kuluja kotitaloudelle aiheuttavat ruokailujen suunnittelu ja ostokset, ylipäänsä ruoan valmistus ja huolenpito internet-yhteydestä sekä vapaa-ajan toiminnoista (median seuraaminen, seurustelu ja harrastukset).

Aikuiset nuoret pitävät monia toimintoja tärkeinä oman arjen sujumisen kannalta. Tärkeimpinä asioina pidetään taitoa valmistaa ruokaa raaka-aineista ruokalajiksi asti sekä taitoa huolehtia omasta jaksamisesta, taitoa pyykinpesuun ja taitoa sosiaaliseen kanssakäymiseen sekä yhdessä elämiseen ja huolenpitoon perheenjäsenistä. Esitetyistä asioista harvimminkin tärkeinä pidetään ruokakulttuurin tuntemistaitoja sekä taitoja kansalaisvaikuttamiseen.

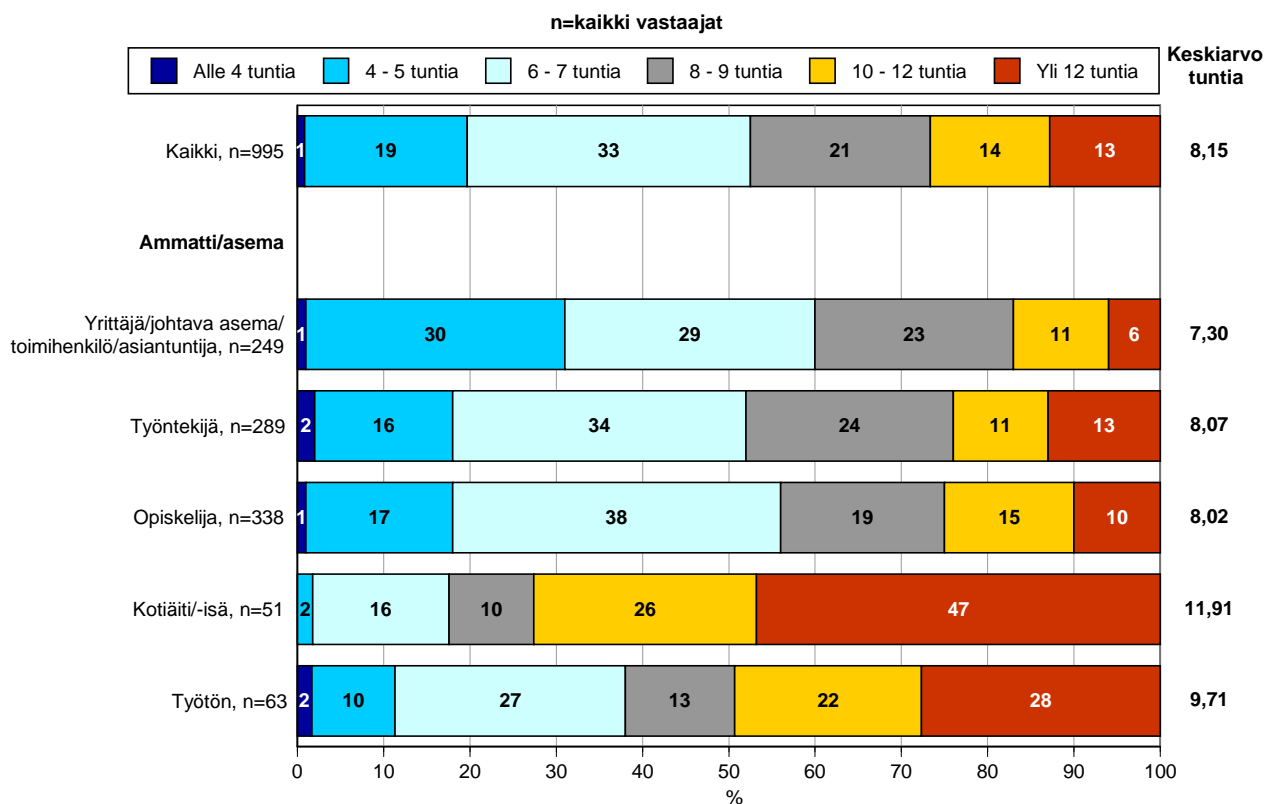
3. KODISSA VIETETTY AIKA

25 - 30-vuotiaat tutkimukseen osallistuneet suomalaiset viettävät kodissaan valveilla keskimäärin noin 8 tuntia vuorokaudessa. Kuvio 1.

Kotiäidit ja – isät viettävät aikaansa kotona valveilla keskimäärin n. 12 h sekä työttömät n. 10 h. vuorokaudessa. Naiset (8,5 h) viettävät aikaansa kotona miehiä (alle 8 h) enemmän.

Ammatin / aseman perusteella tarkasteltuna (kuvio1) nähdään, että niukkimmin aikaansa kotona valveilla viettävät yrittäjänä/johtavassa asemassa olevat/toimihenkilöt/asiantuntijat. Näistä vastaajista joka kolmas viettää kotonaan valveilla korkeintaan 5 tuntia vuorokaudessa.

Kuvio 1. Valveillaoloaika kodissa (h/vrk)

Kysyttäessä kodin kolmea eniten valveillaoloaikana käytettyä tilaa mainitaan selvästi muita useammin oleskelutilat (87 prosenttia) ja keittiö (70 prosenttia). Kolmanneksi useimmin kohdehenkilöt käyttävät median tuottamiseen ja kuluttamiseen liittyviä tiloja (41 prosenttia). Peseytymiseen ja muuhun itsestä huolehtimiseen liittyvät tilat kolmen eniten käytetyn tilan joukkoon mainitsee 30 prosenttia vastaajista.

Vastaajat ovat kohtaan muu merkinneet melko usein makuuhuoneen (28 vastausta) ja piha / parveke (12 vastausta).

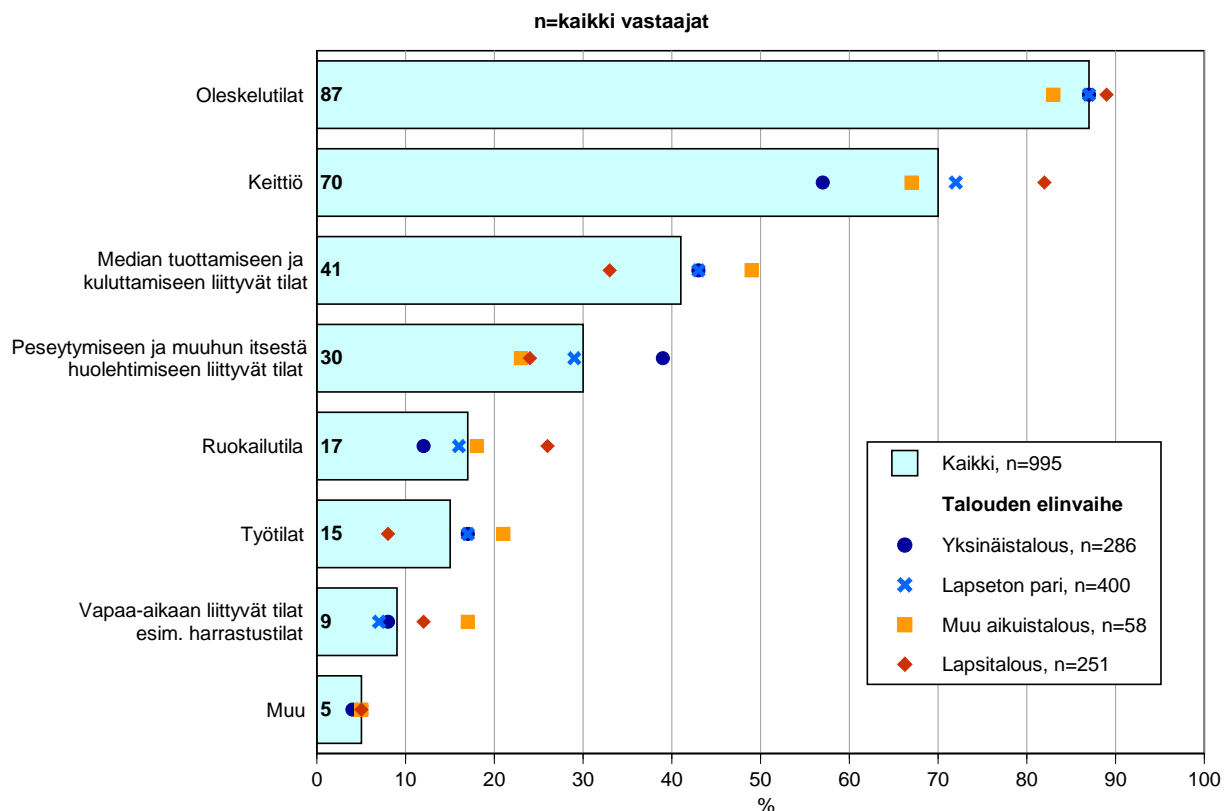
Sekä naiset että miehet mainitsevat usein käyttämäksi tiloiksi oleskelutilat ja keittiön. Tosin naiset (77 prosenttia) mainitsevat keittiön selvästi miehiä useammin (63 prosenttia). Naiset mainitsevat peseytymis- yms. tilat ja mediankäyttötilat lähes yhtä usein (34 prosenttia ja 33 prosenttia). Miehet

mainitsevat mediankäyttötilat selkeästi kolmanneksi useimmin (49 prosenttia), peseytymistilat jäävät heillä neljänneksi (27 prosenttia).

Ne, jotka viettävät kotonaan vähiten aikaansa valveilla (eli 0-5 tuntia) käyttävät useimmin oleskelutiloja ja keittiötä ja kolmas useimmin mainittu tila on mediankäyttötilat. Kuitenkin peseytymis- yms. tiloja vähiten kotona aikaansa viettävät käyttävät enemmän (39 prosenttia).

Seuraavassa kuviossa 2 on tarkasteltu kokonaistuloksen lisäksi tilannetta eri elinvaiheessa olevien talouksien osalta.

Kuvio 2. Kodin kolme eniten käytettyä tilaa valveillaoloaikana

4. KODISSA TEHTÄVÄT TOIMINNOT SEKÄ PALVELUIDEN OSTAMINEN

4.1 Kodissa tehtävät toiminnot

Kotitaloustoiminnot voidaan jakaa päivittäisiin, viikoittaisiin, kuukausittaisiin ja harvemmin tehtäviin. Kyselylomakkeella kysyttiin mitä kotitaloustoiminnoista ja muista toiminnoista tehdään päivittäin, viikoittain, kuukausittain ja harvemmin. Kyselylomakkeella kysyttiin seuraaviin luokkiin kuuluvia asioita sekä kotitaloustoiminnoista että muista kodin toiminnoista:

Kotitaloustoiminto

1. ruoan valmistaminen, ruoan valmistamisen esivalmistelut, muu ruoanvalmistus (puolivalmiit ja valmisateriat), astioiden pesu
2. kodinhoito, pyykinpesu, silitys ja muu vaatehuolto,
3. asunnon ja sen laitteistojen hoito, huolto, ylläpito, päivitys- ja korjaustoimenpiteet
4. huolenpito perheenjäsenistä,
5. kotitalouden hallinto, kodin resurssien jakaminen, seuranta ja kirjanpito, asiointi, hankinnat, tiedonhankinta sekä median käyttö ja viestintä

Muut kodin toiminnot

1. nukkuminen, lepääminen, huolenpito itsestä
2. muut vapaa-ajan toiminnot, sosiaalinen kanssakäyminen ja harrastukset
3. etätyö ja opiskelu
4. yhteiskunnalliset tehtävät

Vastausten mukaan kotona tehtävien toimintojen useus on seuraava, kuvio 3.

Päivittäin kotona tehtävistä toiminnoista useimmin mainitaan

- huolenpito itsestä (91 prosenttia)
- vapaa-ajan toiminnot (87 prosenttia)
- tiedonhankinta, medioiden käyttö ja viestintä (68 prosenttia)
- astioiden pesu ja muu keittiön puhtaanapito (58 prosenttia)
- ruoan valmistaminen raaka-aineista ruokalajeiksi (48 prosenttia)

Viikoittain kotona tehtävistä toiminnoista useimmin mainitaan

- pyykinpesu (72 prosenttia)
- ruokailujen suunnittelu ja ostokset (71 prosenttia)
- taloudenpidon työt, pankkiasiat, kirjanpito ja budjetointi (65 prosenttia)
- säännöllinen siivous ja järjestely (63 prosenttia)
- ruoan valmistaminen valmisruoasta tai valmistamalla puolivalmiista raaka-aineista (55 prosenttia)
- ruoan valmistaminen raaka-aineista ruokalajeiksi (44 prosenttia)
- astioiden pesu ja muu keittiön puhtaanapito (40 prosenttia)
- kotitalouden suunnittelu (esim. resurssien kuten ajan, varojen, tilojen yms. jakaminen kotitalouden jäsenten ja toimintojen kesken) (31 prosenttia)
- opiskelu ja etätyö (30 prosenttia)

Kuukausittain kotona tehtävistä toiminnoista useimmin mainitaan

- pyykinpesu (72 prosenttia)
- sähköinen asiointi ja hankintojen tekeminen verkkokaupassa (48 prosenttia)
- kodin tilojen pienet huolto- ja korjaustyöt (45 prosenttia)
- kodin laitteistojen päivittäminen (ohjelmistot) (36 prosenttia)
- kodin digitaalisten laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käytön hallinta (esim. kulut ja sopimukset, turvallisuudesta ja suojaumisesta huolehtiminen) (32 prosenttia)
- silitys (31 prosenttia)

Vuosittain kotona tehtävistä toiminnoista useimmin mainitaan

- kausisiivoukset (esim. juhlapyyhiä edeltävät siivoukset, saunan pesut, ikkunanpesut jne.) (60 prosenttia)
- kodin laitteiden huolto ja korjaukset (itse laitteet) (50 prosenttia)

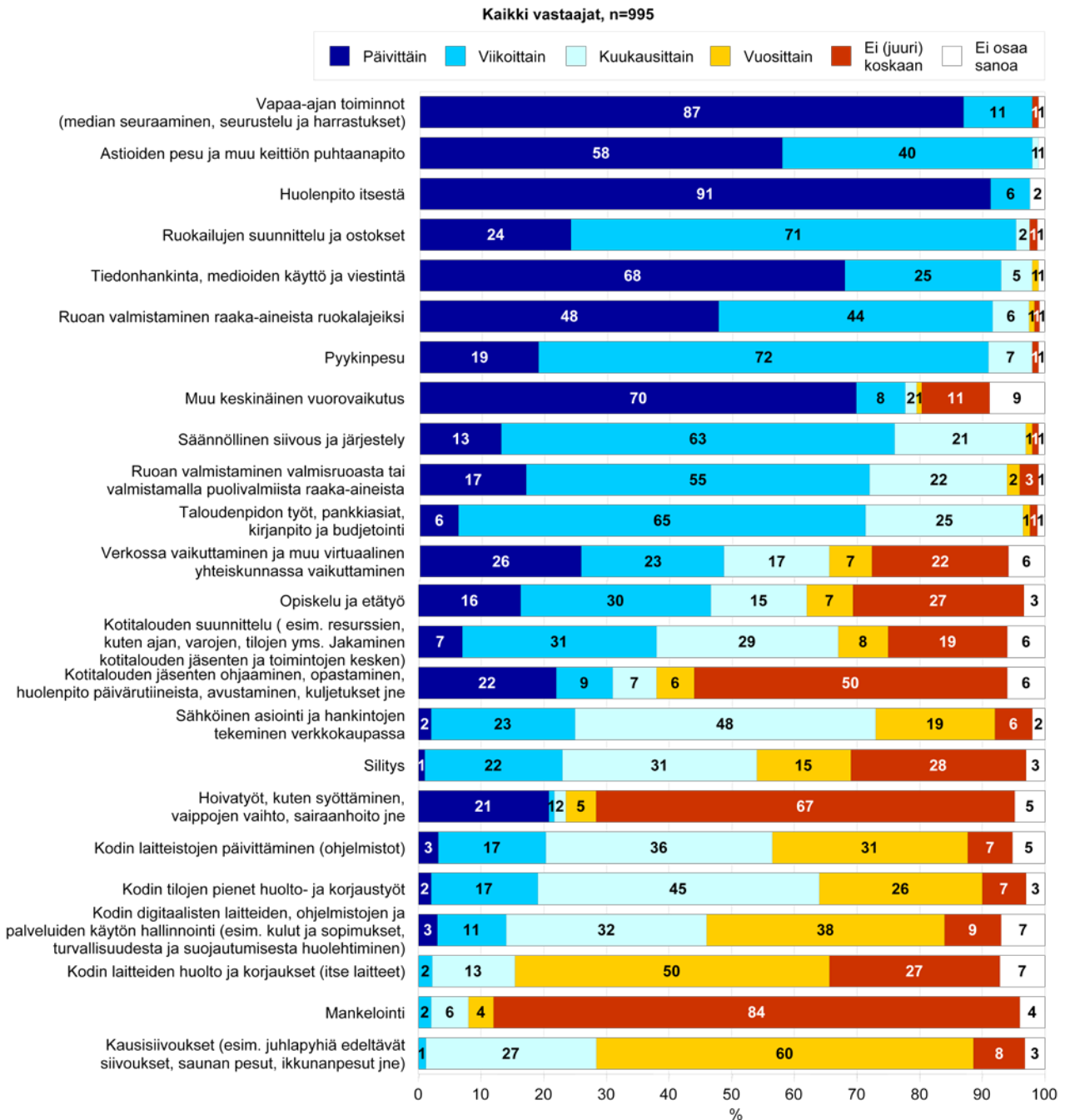
Mitä toimintoja kotona ei tehdä (juuri) koskaan, useimmin mainitut toiminnot

- mankelointi (84 prosenttia ei mankeloi (juuri) koskaan.)
- hoivatyöt kuten syöttäminen, vaippojen vaihto, sairaanhoito jne. (67 prosenttia ei tee hoivatyötä (juuri) koskaan.)
- kotitalouden jäsenten ohjaaminen, opastaminen, huolenpito päivärutiineista, avustaminen, kuljetukset jne. (50 prosenttia ei ohjaa toista kotitalouden jäsentä (juuri) koskaan.)

Näiden lukujen rinnalla on syytä huomioida, että hoivatyötä ja kotitalouden jäsenten ohjaamista jne. tehdään kuitenkin hyvin usein lapsitalouksissa (80 ja 76 prosenttia mainitsee tekevänsä niitä päivittäin).

Naiset osallistuvat miehiä yleisemmin säännöllisesti siivoukseen ja puhtaanapitoon, hoivatyöhön, arjen rutiinien järjestelyyn ja itsestä huolehtimiseen. Miehet puolestaan hoitavat taloudessa naisia säännöllisemmin teknisiä laitteita, niiden päivityksiä ja huoltoa. Miehet osallistuvat myös siivoukseen ja puhtaanapitoon, mutta naisia harvemmin eli yleensä viikoittain tai kuukausittain.

Kuvio 3. Eri toimintojen tekemisen useus kotitaloudessa

4. 2 Ostettavat palvelut

Kysyttäessä, mitä tuotteita tai palveluita kotitalouteen ostetaan arjen järjestämiseksi, toimintojen jaottelu oli sama kuin useutta kysyttäessä. Kysymykset koskivat kuitenkin vain niitä toimintoja, joista selviytymiseen on mahdollista ostaa palvelu tai tuote. Kysymykset koskivat ruoan valmistamista, silloin kysyttiin einesten käyttöä, puolivalmiiden raaka-aineiden käyttöä ruoanvalmistukseen, ravitsemispalveluiden käyttöä sekä astioiden osalta kertakäyttöastioiden hankintaa. Vaatehuollon osalta kysyttiin pesupalveluiden käyttöä. Asunnon ja sen laitteistojen hoitoa, huoltoa, ylläpitoa sekä päivitys- ja korjaustoimenpiteitä selvitettiin kysymällä erilaisten ATK-palveluiden ja korjauspalveluiden ostamista. Lisäksi oli kysymyksiä palveluiden käytöstä perheenjäsenistä huolenpitoon. Taloushallinnon osalta kysyttiin pankkien budjettiohjelmia ja sijoituspalveluita. Kaupankäyntiä selvitettiin kysymällä verkkokaupan käytöstä. Median ja

viestinnän palveluista kysyttiin tietoturvapalveluita, viihdepalveluita ja operaattoripalveluita koskevilla kysymyksillä.

Näiden lisäksi kysyttiin hankkiko palveluita muihin kodin toimintoihin kuten itsestä huolehtimiseen, vapaa-aikaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen sekä etätööhön tai opiskeluun.

Saatujen vastausten mukaan, kysyttäessä mitä lueteltuja tuotteita tai palveluita kotitalouteen ostetaan säännöllisesti kodin arjen tehtävien järjestämiseksi vastaajat mainitsevat useimmin:

- puolivalmiita raaka-aineita ruoanvalmistukseen (70 prosenttia)
- tietoliikenneyhteydet operaattoreilta (62 prosenttia)
- perinteisiä välineitä tiedonhankintaa, median käyttöä ja viestintää varten (40 prosenttia)

Naisten keskuudessa korostuvat miehiä useammin palveluiden ostoa omaa hyvinvointia, terveyttä ja hemmottelua varten, harrastuspalvelujen ostoa, lasten päivähoitopalvelujen ostoa sekä puolivalmiiden raaka-aineiden ostoa ruoanvalmistusta varten. Miehet mainitsevat puolestaan naisia useammin hankkivansa viihdepalveluita ja palveluita ainakin kerran päivässä ruokailun järjestämiseksi (esim. työpaikkalounas).

Pääkaupunkiseudun ”ydin” kaupungeissa (Helsinki/Espoo/Vantaa/Kauniainen) mainitaan muiden alueiden vastaajia useammin pesulapalvelut sekä palvelut ruokailun järjestämiseksi (työpaikkalounas yms.). Muun Suomen yli 50 000 asukkaan kaupungeissa mainitaan keskimääräistä useammin erilaiset opiskeluun ja etätööhän liittyvät palvelut. Kunnissa asuvien keskuudessa mainitaan muita tilastollisesti merkitsevästi useammin lasten päivähoitopalvelut ja kertakäyttöastiat.

Talouden elinvaiheen mukaan tarkasteltuna nähdään, että yksinäistaloudessa asuvat hankkivat muita harvemmin erityisesti omaan hyvinvointiin, terveyteen ja hemmotteluun liittyviä palveluita sekä harrastuspalveluita. Lisäksi kodin korjaus- ja remonttipalveluita tai perinteisiä välineitä tiedonhankintaa, median käyttöä ja viestintää varten he hankkivat muissa elinvaiheissa olevia harvemmin.

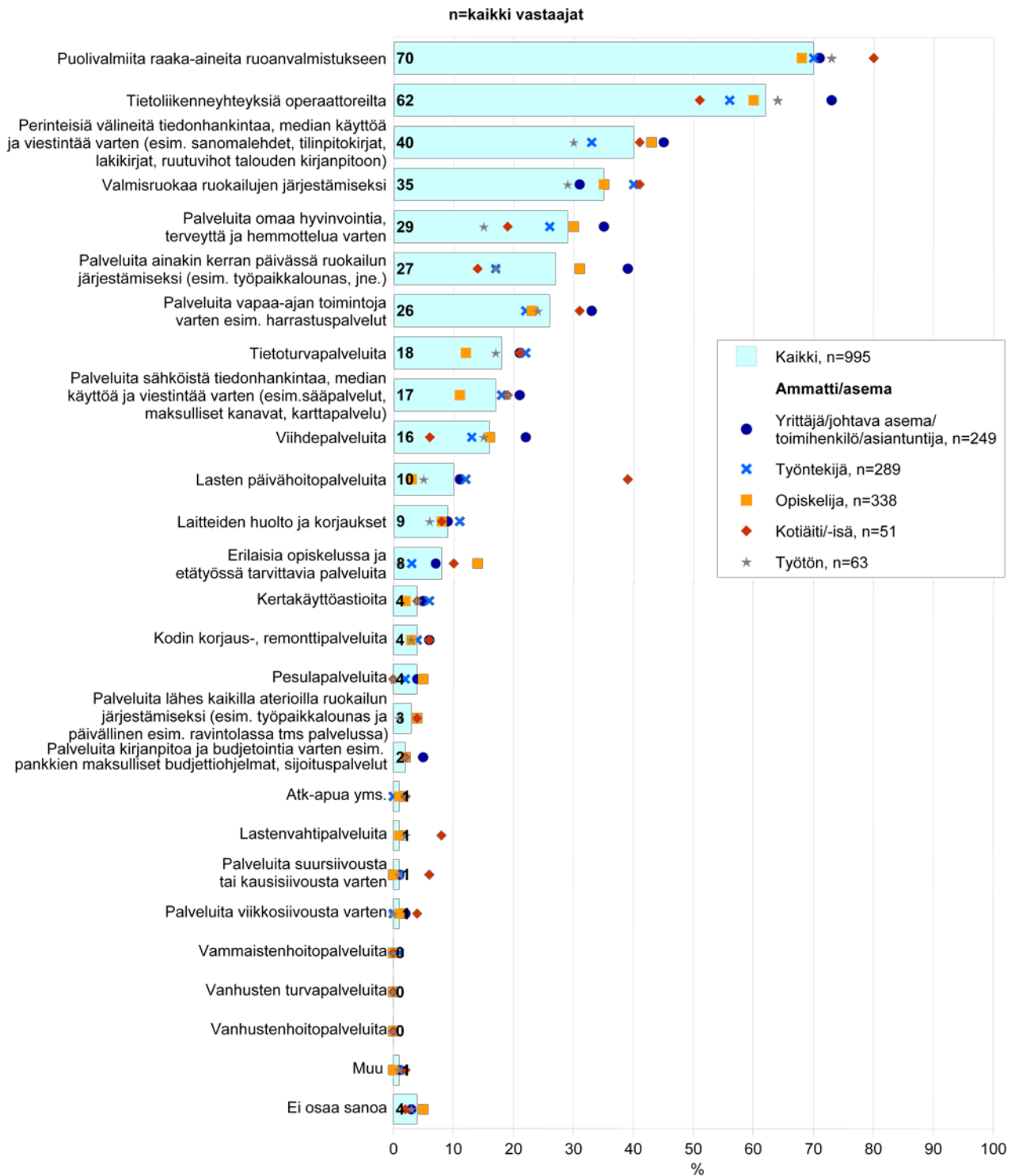
Lapsettomat parit ostavat keskimääräistä useammin palveluita omaan hyvinvointiin, terveyteen ja hemmotteluun liittyen samoin kuin harrastuspalveluita. Lisäksi he satsaavat muita useammin perinteisiin tiedonhankintaa, median käyttöön ja viestintään liittyviin välineisiin. Myös päivittäisiä palveluita ruokailun järjestämiseksi he käyttävät muita useammin.

Lapsitalouksissa asuvien vastauksissa korostuvat viihdepalveluiden muita vastaajia vähäisempi hankinta, mutta toisaalta kodin korjaus- ja remointipalveluiden ja erityisesti lasten päivähoitopalveluiden hankkiminen. Päivittäisiä ruokailupalveluja he käyttävät muita harvemmin.

Mielenkiintoinen ja tietyllä tavalla odotettukin yksityiskohta on se, että itse johonkin virtuaaliyhteisöön kuuluva hankkii tilastollisesti keskimääräistä useammin viihdepalveluiden ohella myös puolivalmiita raaka-aineita ruoanvalmistusta varten.

Seuraavassa kuviossa 4 on palvelujen ostamista tarkasteltu kokonaistuloksen lisäksi ammatin perusteella.

Kuvio 4. Arjen järjestämiseksi kotitalouteen säännöllisesti ostettavat tuotteet ja palvelut

4.3 Kotona tehtävien toimintojen tärkeys

Omassa kodissa ja arjenhallinnassa **useimmin tärkeinä toimintoina** mainitaan kuviossa 5:

- nukkuminen ja lepääminen
- huolenpito itsestä
- vapaa-ajan toiminnot (median seuraaminen, seurustelu ja harrastukset)
- ruoan valmistus raaka-aineista ruokalajeiksi
- astioiden pesu ja muu keittiön puhtaanapito ja
- pyykinpesu

Kaikkien edellä mainittujen toimintojen tärkeyden keskiarvo (asteikolla 5=erittäin tärkeä ... 1= ei lainkaan tärkeä) ylittää 4,00:n tason.

Seuraavaksi tärkeimpinä (keskiarvo 3,5-3,99 välillä) toimintoina pidetään

- tiedonhankintaa, medioiden käyttöä ja viestintää
- ruokailujen suunnittelua ja ostoksia
- taloudenpidon töitä, pankkiasioita, kirjanpitoa ja budjetointia
- säännöllistä siivousta ja järjestelyä

Harvimmin tärkeinä (keskiarvo alle 2,5) toimintoina pidetään

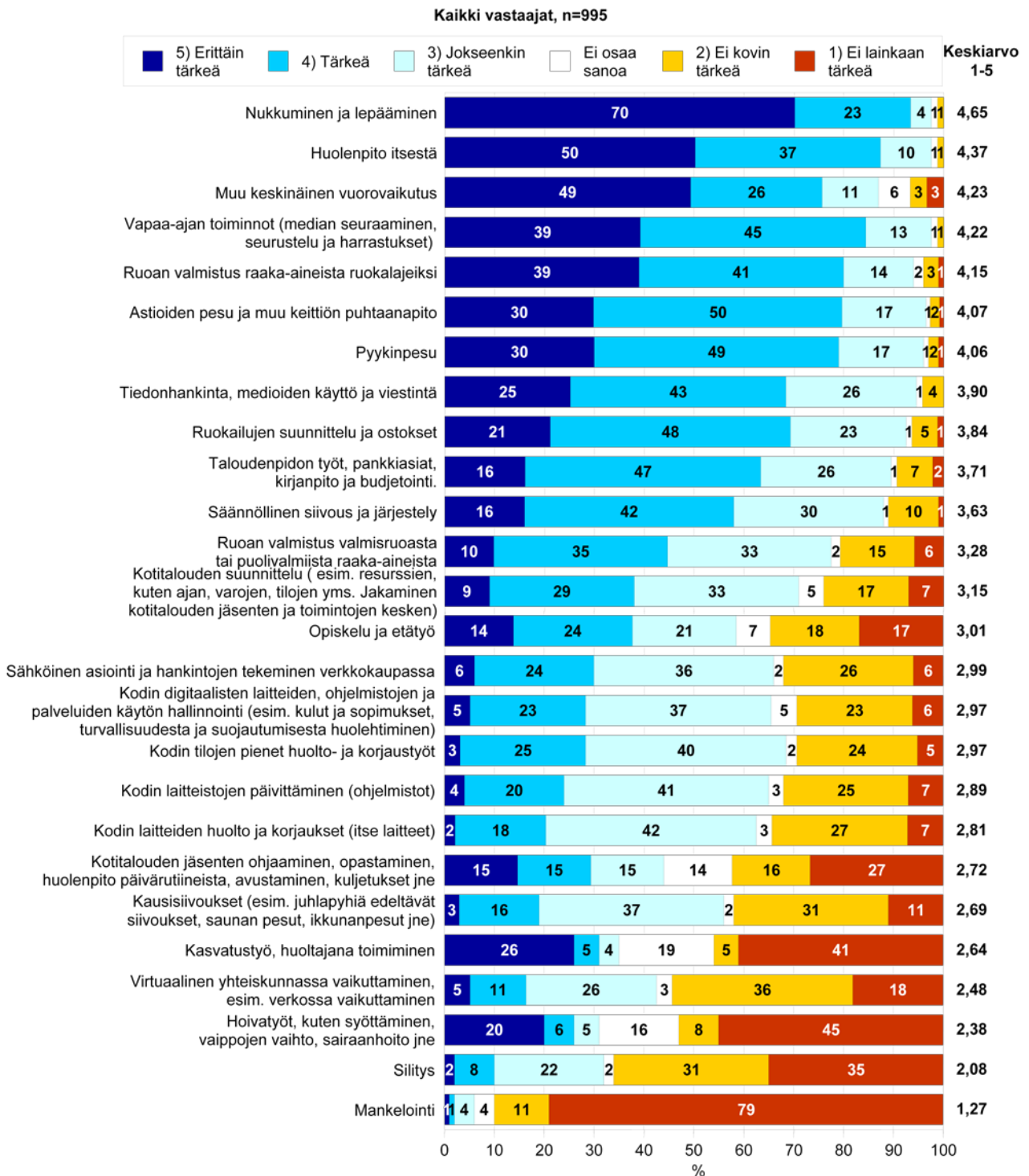
- mankelointia
- silitystä
- hoivatöitä, kuten syöttämistä, vaippojen vaihtoa, sairaanhoitoa jne.
- virtuaalista yhteiskunnassa vaikuttamista, esim. verkossa vaikuttamista

Yksinäistalouksissa asuvat pitävät tärkeänä muita kohdehenkilöitä useammin vapaa-ajan toimintoja (median seuraamista, seurustelua ja harrastuksia), opiskelua ja etätöitä, virtuaalista yhteiskunnassa vaikuttamista, tiedonhankintaa sekä medioiden käyttö ja viestintää.

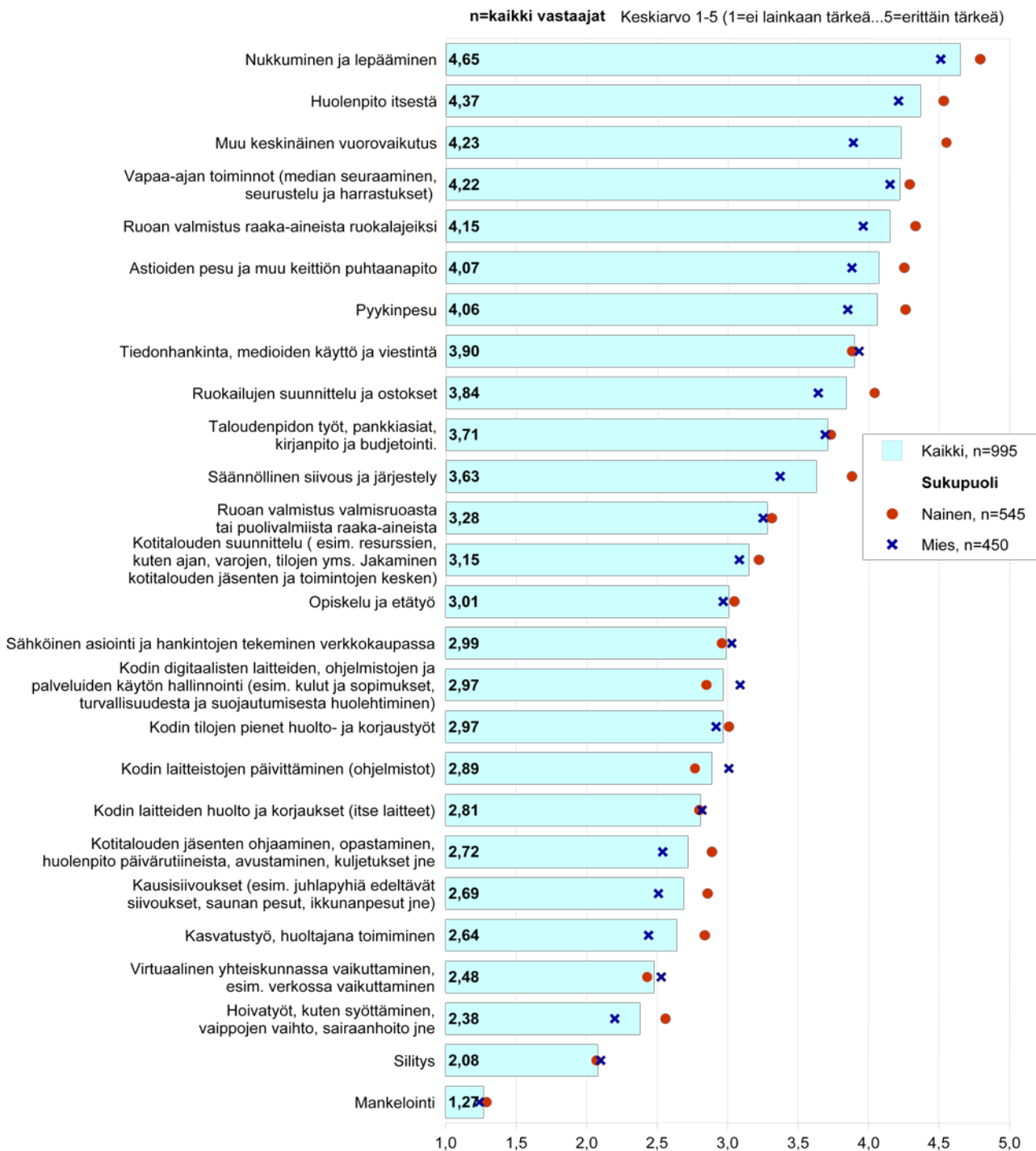
Lapsitalouksissa asuvien mielipiteissä tärkeinä korostuvat muiden elinvaiheiden nuoria aikuisia useammin taloudenpidon työt, pankkiasiat, kirjanpito ja budjetointi, kotitalouden suunnittelu, kodin tilojen (ja laitteiden) huolto- ja korjaustyöt, säännöllinen siivous ja järjestely, kausisiivoukset, pyykinpesu, hoivatyöt, kotitalouden jäsenten opastaminen ja huolenpito sekä kasvatustyö. Myös ruoanvalmistus raaka-aineista ruokalajeiksi, astioiden pesu ja keittiön puhtaanapito sekä ruokailujen suunnittelu ja ostokset koetaan lapsitalouksissa asuvien keskuudessa merkittävästi tärkeämpinä kuin muissa kohderyhmissä.

Seuraavien sivujen kuvioissa 5 ja 6 on esitetty kodin toimintojen tärkeyttä. Kuviossa 5 on toimintojen tärkeys kokonaistuloksena. Sukupuolten välisiä eroja tarkastellaan kuviossa 6.

Kuvio 5. Kodin toimintojen tärkeys omassa arjenhallinnassa

Kuvio 6. Kodin toimintojen tärkeys sukupuolen mukaan omassa arjenhallinnassa

Säännöllisesti kotona tehtävät toiminnot

Kun tarkastellaan kotitalouden toimintojen tekemisen useutta ja niiden tärkeyttä (nukkumisesta ja kasvatustyöstä ei ole kysytty tekemisen useutta) nähdään, että usein vähintään viikoittain tehtävät toiminnot ovat myös tärkeimpiä. Tuloksia tulkittaessa on kuitenkin huomioitava, että kaikki toiminnot eivät ole luonteeltaan viikoittain tehtäviä ja tarkastelu tehdään kohderyhmän keskimääräistä tulosta silmälläpitäen. Kohderyhmäkohtaisia eroja on myös syytä tarkastella ristiintaulukointien avulla.

Yleisesti **vähintään viikoittain tehtäviin ja tärkeisiin toimintoihin** (yli 90 prosenttia vastaajista tekee vähintään viikoittain ja tärkeydessä keskiarvo asteikolla 5-1 on yli 4,00) voidaan sijoittaa seuraavat viisi asiaa:

- huolenpito itsestä
- vapaa-ajan toiminnot (median seuraaminen, seurustelu ja harrastukset)
- astioiden pesu ja muu keittiön puhtaanapito
- ruoan valmistus raaka-aineista ruokalajeiksi ja
- pyykinpesu

Hyvin usein (yli 90 prosenttia vastaajista tekee **vähintään viikoittain** ja tärkeydessä keskiarvo 5-1 on välillä 3,5 – 3,99) **tehtäviin ja melko tärkeisiin toimintoihin** voidaan lisäksi sijoittaa seuraavat kaksi asiaa:

- ruokailujen suunnittelu ja ostokset
- tiedonhankinta, medioiden käyttö ja viestintä

Usein tehtäviin (70-80 prosenttia tekee vähintään viikoittain) **ja tärkeisiin/melko tärkeisiin** toimintoihin voidaan vielä luokitella myös:

- muu keskinäinen vuorovaikutus (lomakkeella viimeinen kysytty kohta, ei määritelty tarkemmin)
- säännöllinen siivous ja järjestely
- taloudenpidon työt, pankkiasiat, kirjanpito ja budjetointi
- ruoan valmistus valmisruoasta tai puolivalmiista raaka-aineista

Melko yleisesti viikoittain tehtäviä toimintoja (30-50 prosenttia tekee vähintään viikoittain) ja jokseenkin tärkeitä (keskiarvo 5-1 on välillä 2,5 – 3,5) ovat:

- opiskelu ja etätyö
- kotitalouden suunnittelu (esim. resurssien kuten ajan, varojen, tilojen yms. jakaminen kotitalouden jäsenten ja toimintojen kesken)
- virtuaalinen yhteiskunnassa vaikuttaminen, esim. verkossa vaikuttaminen
- kotitalouden jäsenten ohjaaminen, opastaminen, huolenpito päivärutiineista, avustaminen, kuljetukset jne.

Toimintoja, joita **ei tehdä kovin yleisesti viikoittain** (noin 25 prosenttia vastaajista tai alle), mutta jotka ovat vielä **jokseenkin tärkeitä** (keskiarvo 5-1 on välillä 2,5 – 3,5) ovat:

- sähköinen asiointi ja hankintojen tekeminen verkkokaupassa
- kodin laitteistojen päivittäminen (ohjelmistot)
- kodin tilojen pienet huolto- ja korjaustyöt
- kodin digitaalisten laitteiden, ohjelmistojen ja palvelujen käytön hallinta (esim. kulut ja sopimukset, turvallisuudesta ja suojaumisesta huolehtiminen)
- kodin laitteiden huolto ja korjaukset (itse laitteet)
- kausisiivoukset (esim. juhlapyyhiä edeltävät siivoukset, saunan pesut, ikkunanpesut jne.)

Toimintoja, joita ei tehdä kovin yleisesti viikoittain (noin 25 prosenttia vastaajista tai alle), ja joita ei pidetä kovin tärkeinä (keskiarvo 5-1 on alle 2,5) ovat:

- hoivatyöt kuten syöttäminen, vaippojen vaihto, sairaanhoito jne.
- silytys
- mankelointi

4. 4 Kodin toiminnoista syntyvät kulut

Erilaisten toimintojen kustannusvaikutusta taloudelle selvitettiin kysymällä aiheuttavatko ne kuluja erittäin paljon (4), jonkin verran (3), vähän (2) vai ei lainkaan (1). Vastaukset perustuvat omiin arvioihin.

Keskimääräistä tilannetta tarkasteltaessa nähdään, että kysytyistä asioista **eniten kuluja aiheuttaviksi** (keskiarvo 2,5-3,00:n välillä asteikolla 4-1) toiminnoiksi nousevat:

- ruokailujen suunnittelu ja ostokset
- ruoan valmistus raaka-aineista ruokalajeiksi
- ruoan valmistus valmisruoasta tai puolivalmiista raaka-aineista
- huolenpito itsestä
- vapaa-ajan toiminnot (median seuraaminen, seurustelu ja harrastukset)

Seuraavaksi eniten kuluja aiheuttaviksi (keskiarvo 2,00-2,50:n välillä asteikolla 4-1) toiminnoiksi nousevat:

- sähköinen asiointi ja hankintojen tekeminen verkkokaupasta
- pyykinpesu
- astioiden pesu ja muu keittiön puhtaanapito
- tiedonhankinta, medioiden käyttö ja viestintä
- kodin tilojen pienet huolto- ja korjaustyöt
- kodin digitaalisten laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käytön hallinta (esim. kulut ja sopimukset, turvallisuudesta ja suojautumisesta huolehtiminen)
- kodin laitteiden huolto ja korjaukset (itse laitteet)

Muista toiminnoista kuluja syntyy lähinnä vähän tai ei lainkaan.

Naisten ja miesten välisissä vastauksissa on joitakin eroja. Naisille syntyy miehiä useammin erittäin paljon kuluja huolenpidosta itsestä, vapaa-ajan toiminnoista, ruoan valmistuksesta raaka-aineista ruokalajeiksi sekä ruokailujen suunnittelusta ja ostoksista. Miesten vastauksista ei löydy yhtään asiaa, missä syntyisi erittäin paljon kuluja merkittävästi useammin kuin naisilla.

Talouden elinvaiheen perusteella tarkasteltuna löytyy seuraavia havaintoja (aiheutuu erittäin paljon kuluja-vastauksista):

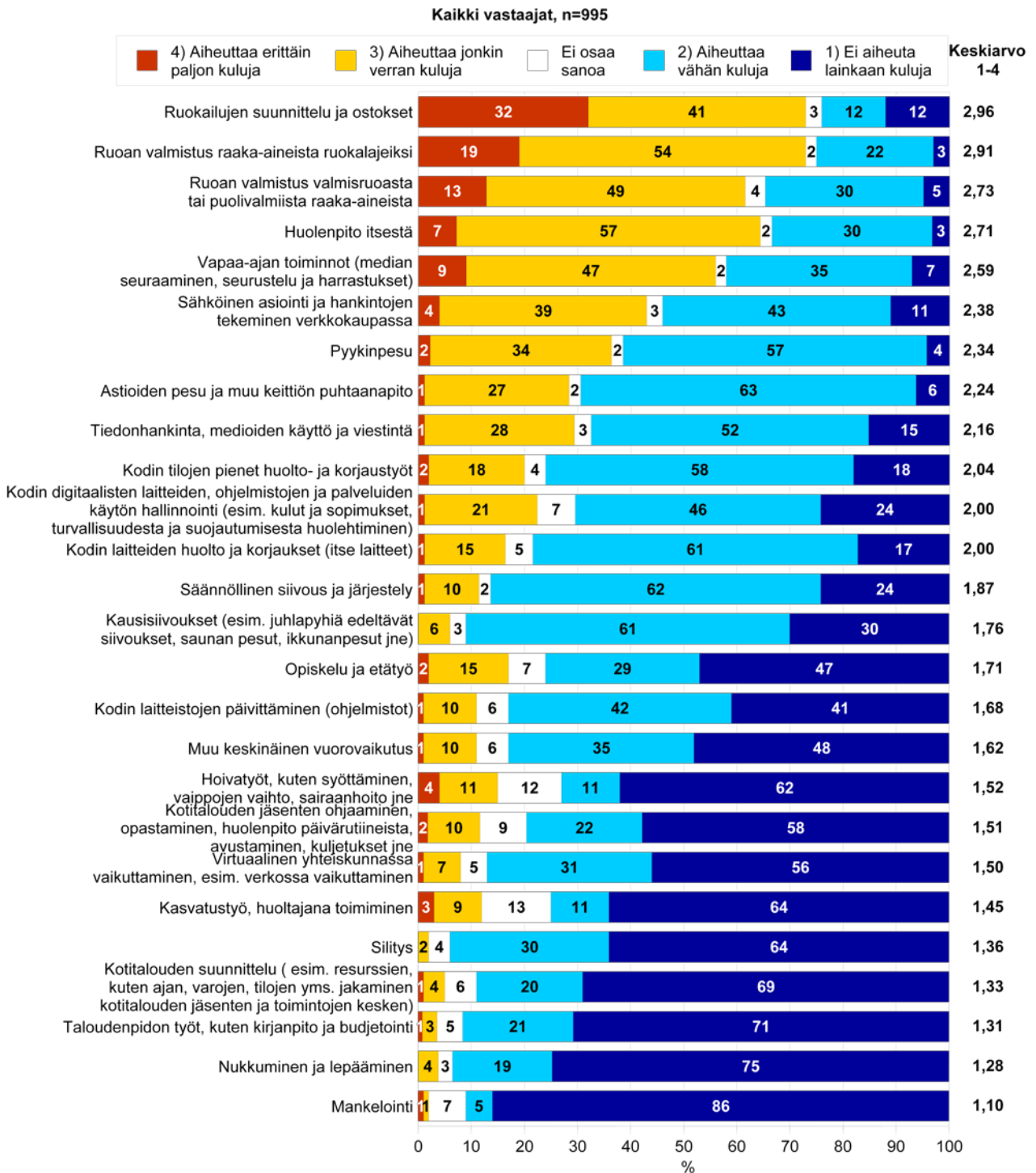
Lapsitalouksissa syntyy erittäin paljon kuluja merkittävästi keskimääräistä useammin:

- hoivatyöstä kuten syöttämisestä, vaippojen vaihdosta, sairaanhoidosta jne.
- kasvatustyöstä, huoltajana toimimisesta
- ruoan valmistuksesta raaka-aineista ruokalajeiksi
- ruoan valmistuksesta valmisruoasta tai puolivalmiista raaka-aineista
- ruokailujen suunnittelusta ja ostoksista

Sen sijaan keskimääräistä harvemmin erittäin paljon kuluja lapsitalouksissa asuville syntyy huolenpidosta itsestä sekä vapaa-ajan toiminnoista.

Lapsettomille pareille aiheutuu erittäin paljon kuluja muihin verrattuna erityisesti vapaa-ajan toiminnoista. Yksinäistalouksissa asuville aiheutuu puolestaan muita harvemmin erittäin paljon kuluja ruoan valmistuksesta raaka-aineista ruokalajeiksi tai ruokailujen suunnittelusta ja ostoksista.

Kuvio 7. Kodin toimintojen taloudelle aiheuttamien kulujen määrä

4.5 Arjen sujumiseen liittyvien taitojen tärkeys

Vastaajilta kysyttiin asteikolla 5-1, jossa 5=täysin samaa mieltä, 4=jonkin verran samaa mieltä, 3=ei samaa eikä eri mieltä, 2=jonkin verran eri mieltä ja 1=täysin eri mieltä, kuinka tärkeänä pitää, että itsellä on erilaisia taitoja. Kuvio 8.

Yleisenä havaintona voidaan sanoa, että **kaikkia kysytyjä asioita pidetään kohtuullisen tärkeinä** (keskiarvojen vaihtelu 4,70 – 3,61) taitoina.

Erityisen usein tärkeinä (keskiarvo 4,50 – 4,70) **taitoina** pidetään kuitenkin seuraavia asioita:

- taitoa valmistaa ruokaa raaka-aineita ruokalajiksi asti
- taitoa omasta jaksamisesta huolehtimiseen
- taitoa pyykinpesuun
- taitoa sosiaaliseen kanssakäymiseen
- taitoa yhdessä elämiseen ja huolenpitoon perheenjäsenistä
- taitoa hankintojen tekemiseen
- taitoa säännöllisesti toistuvaan asunnonhoitoon

Seuraavan ryhmän (keskiarvo 4,12 – 4,43) **tärkeinä taitoina** muodostavat:

- taitoa myös erityisiin asunnon hoitotoimenpiteisiin kuten ikkunoidenpesuun yms.
- taitoa tiedonhankintaan, medioiden käyttöön ja viestintään
- taitoa pitää huolta omasta ja perheenjäsenten vuorokausirytmistä
- taitoa valita ruokaa hyvän ravitsemuksen periaatteiden mukaan
- kuluttajataitoja
- taitoja kodin resurssien, kuten ajan, varojen, tilojen yms. jakamiseen kotitalouden jäsenten ja toimintojen kesken
- taitoja silytykseen ja muuhun vaatehuoltoon
- taitoja kodin digitaalisten laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käytön hallintaan esim. kulut ja sopimukset, turvallisuudesta ja suojautumisesta huolehtiminen
- taitoa omasta jaksamisesta huolehtimiseen

Harvimmin tärkeinä (keskiarvo 3,61 – 3,99) **taitoina** pidetään seuraavia asioita:

- ruokakulttuuriin tuntemusta
- taitoa kansalaisvaikuttamiseen
- teknisiä taitoja kodin laitteiden ylläpitoon, päivittämiseen ja huoltoon

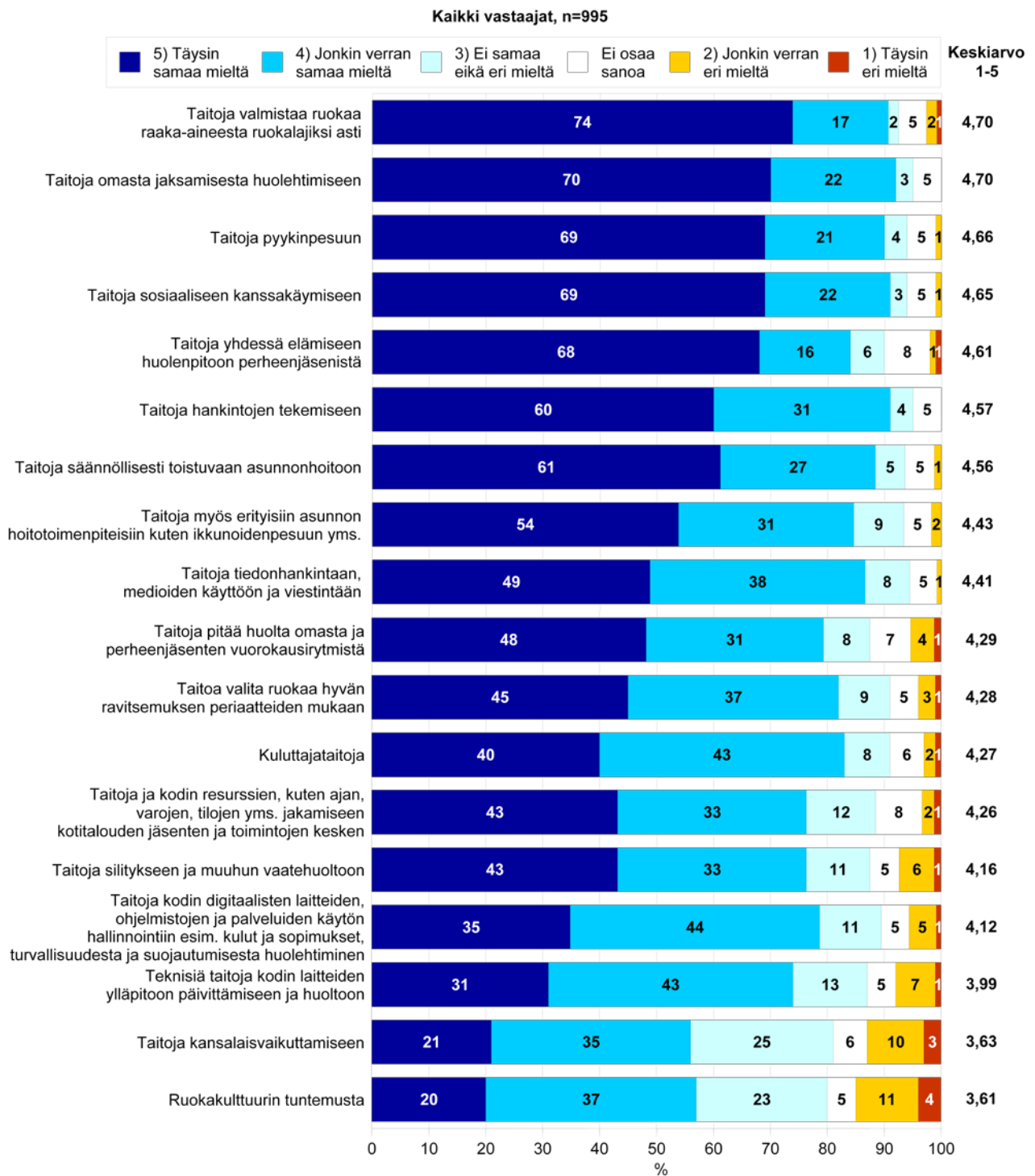
Kuviossa 9. esitetään tärkeäksi koettuja taitoja sukupuolittain. Naiset pitävät useita asioita tärkeinä taitoina useammin kuin miehet. Yhtä usein tärkeänä pidetään vain taitoja, jotka liittyvät tiedonhankintaan, medioiden käyttöön ja viestintään. Miesten keskuudessa koetaan naisia tärkeämpinä seuraavat taidot

- taidot kodin digitaalisten laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käytön hallintaan
- tekniset taidot kodin laitteiden ylläpitoon, päivittämiseen ja huoltoon

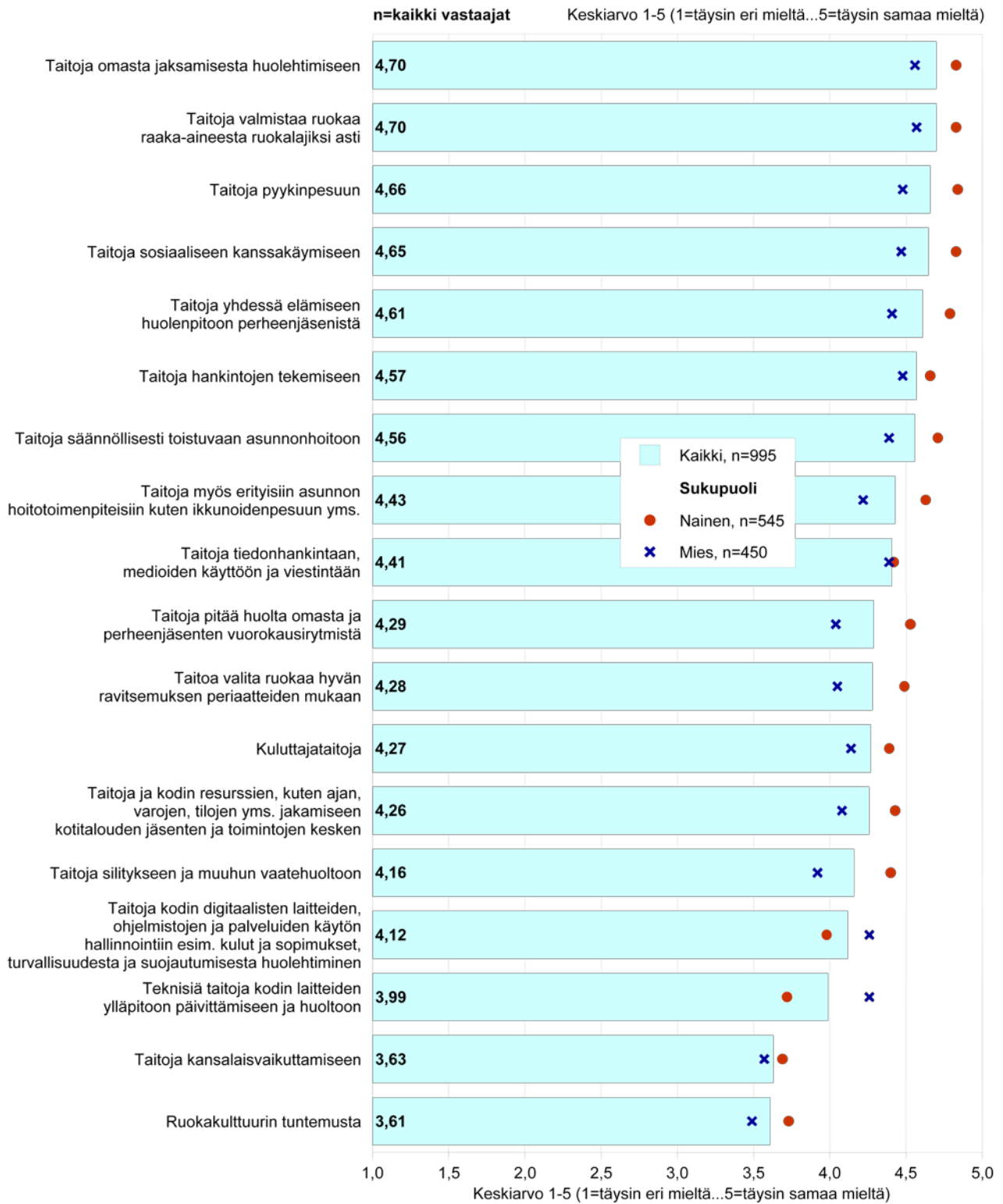
Kaikkia muita taitoja naiset pitävät miehiä useammin tärkeänä.

Edelleen yleisesti voidaan sanoa, että lapsitalouksissa asuvat tai lapsettomat parit pitävät näitä luettuja asioita useammin tärkeänä taitona kuin esimerkiksi yksinäistaloudessa asuvat. Poikkeuksena voidaan nostaa esiin taidot kodin digitaalisten laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käytön hallintaan tai tekniset taidot kodin laitteiden ylläpitoon, päivittämiseen ja huoltoon, joita yksinäistaloudessa asuvat pitävät keskimääräistä useammin tärkeänä taitona.

Kuvio 8. Oman arjen sujumisessa tarvittavat taidot

Kuvio 9. Oman arjen sujumisessa tarvittavat taidot sukupuolittain

Lisäksi vastaajilta kysyttiin avoimena kysymyksenä mitä muita taitoja pitää tärkeänä. Vastaukset on ryhmiteltävissä neljään eri kategoriaan, joista maininnoiltaan suurimmaksi muodostuu arjessa selviytymiseen liittyvät vastaukset (yhteensä 36 kpl)

Kpl	Avoimet vastaukset – arjessa selviytyminen
10	Käsityöt / korjaustyöt / huoltotyöt / remontointityöt
8	Rahan ansaitsemistaito / rahankäyttötaito / säästäminen / luottotietojen kunnossapito
7	Arjen pyörittämistä / arjessa jaksamista / asioiden järjestämistä / arjen taidot
6	Ettei ole kädetön / osaa sitä sun tätä / laaja tietotaito
3	Kasvattaa ruokaa / puutarhanhoito
1	Internetin tietoturvallinen käyttö
1	Valmistaa edullista ruokaa.

Toiseksi suurin vastausten ryhmä (27 kommenttia) liittyy toisaalta itsestään ja muista huolehtimiseen, mutta samalla myös elämästä nauttimiseen ja elämänrytmissä kiinni pysymiseen.

Kpl	Avoimet vastaukset – itsestä ja muista huolehtiminen
7	Henkinen hyvinvointi / oma jaksaminen / itsestään huolehtiminen / kunnostaan huolehtiminen
5	Päätelykyky / ongelmista selviämisen taito / mukautumiskyky uusiin tilanteisiin / päätöksenteon luovuus
3	Parisuhteen hoitoa
3	Muiden kunnioittaminen / suvaitsevaisuus
2	Huolehtia eläimistä / kotieläimistä
2	Hermoja jaksaa päivästä toiseen hirmuisen kiireen alla / stressissä
2	Positiivisuus / elämästä nauttiminen
1	Huolehtia lapsista
1	Osaan kuluttaa aikaani muutenkin kuin tuijottamalla tv:tä tai roikkumalla netissä.
1	Pitää yhteyttä työelämäään, pysyä nykypäivän rytmissä työelämäään liittyen kotona ollessakin

Kolmanneksi useimmin halutaan taitoja kriittisenä olemiseen ja omaan riippumattomuuteen (yhteensä 14 kommenttia)

Kpl	Avoimet vastaukset – kriittisyys ja riippumattomuus
8	Kriittisyys / muista riippumattomuus / omien valintojen tekeminen / maalaisjärjen käyttäminen / omien oikeuksien tunteminen
4	Median lukutaitoa / mediakritiikkiä

Neljänneksi useimmin kommentit liittyvät ekologisuuteen, eettisyyteen ja arvoihin.

Kpl	Avoimet vastaukset – ekologisuus ja eettisyys
8	Ympäristöystävällinen / ekologinen / ympäristöä vähän kuormittava elämäntapa / kulutustottumukset / eettisyys
1	Kierrätystaitoa / jaksamista kierrättää

4. 6 Kotien kulutuksesta esitettyjen väitteiden paikkansapitävyys verrattuna omaan talouteen

Vastaajilta kysyttiin asteikolla 5-1, missä 5=täysin samaa mieltä, 4=melko samaa mieltä, 3=ei samaa eikä eri mieltä, 2=melko eri mieltä ja 1=täysin eri mieltä, missä määrin eri väittämät pitävät paikkaansa oman kotitalouden näkökulmasta.

Useimmin vastaajat ovat sitä mieltä, että kotitaloudessa pyritään tekemään itse sen sijaan, että ostetaan. Tätä mieltä ovat erityisesti naiset, maalaiskunnissa asuvat, kotiäidit ja – isät, he, jotka eivät ole työelämässä mukana, lapsitalouksissa asuvat ja he, joiden taloudesta kukaan ei kuulu virtuaaliyhteisöihin.

Toiseksi useimmin samaa mieltä vastaajat ovat siitä, että kotitalous ostaa tekniikkaa, jotta voi käyttää aineettomia palveluita ja osallistua mediaan. Erityisesti näin ajattelevat miehet, pääkaupunkiseudulla tai yli 50 000 asukkaan kaupungeissa asuvat, opiskelijat, lapsettomat pariskunnat sekä henkilöt, joiden talouksissa joku kuuluu johonkin virtuaaliyhteisöön.

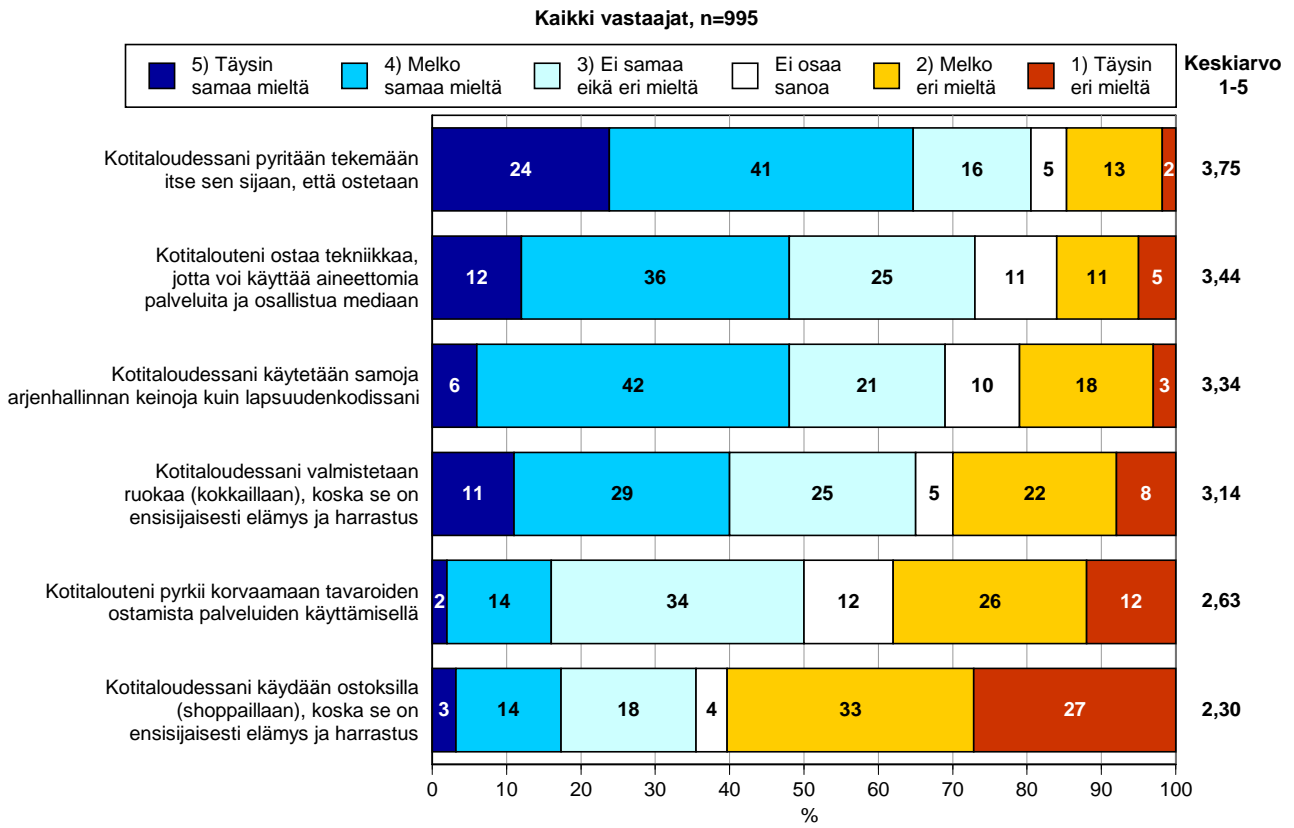
Kolmanneksi useimmin he ovat sitä mieltä, että kotitaloudessa käytetään samoja arjenhallinnan keinoja kuin omassa lapsuudenkodissakin. Keskiarvon perusteella tarkasteltuna näin arvioivat asiaa erityisesti naiset, alle 50 000 asukkaan kaupungeissa asuvat tai työttömänä olevat.

Neljänneksi useimmin vastaajat ajattelevat, että kotitaloudessa valmistetaan ruokaa / kokkaillaan, koska se on ensisijaisesti elämys ja harrastus. Keskiarvon valossa tätä mieltä ovat useimmin naiset, lapsettomat pariskunnat sekä alle 6 tuntia vuorokaudessa kodissaan valveilla olevat.

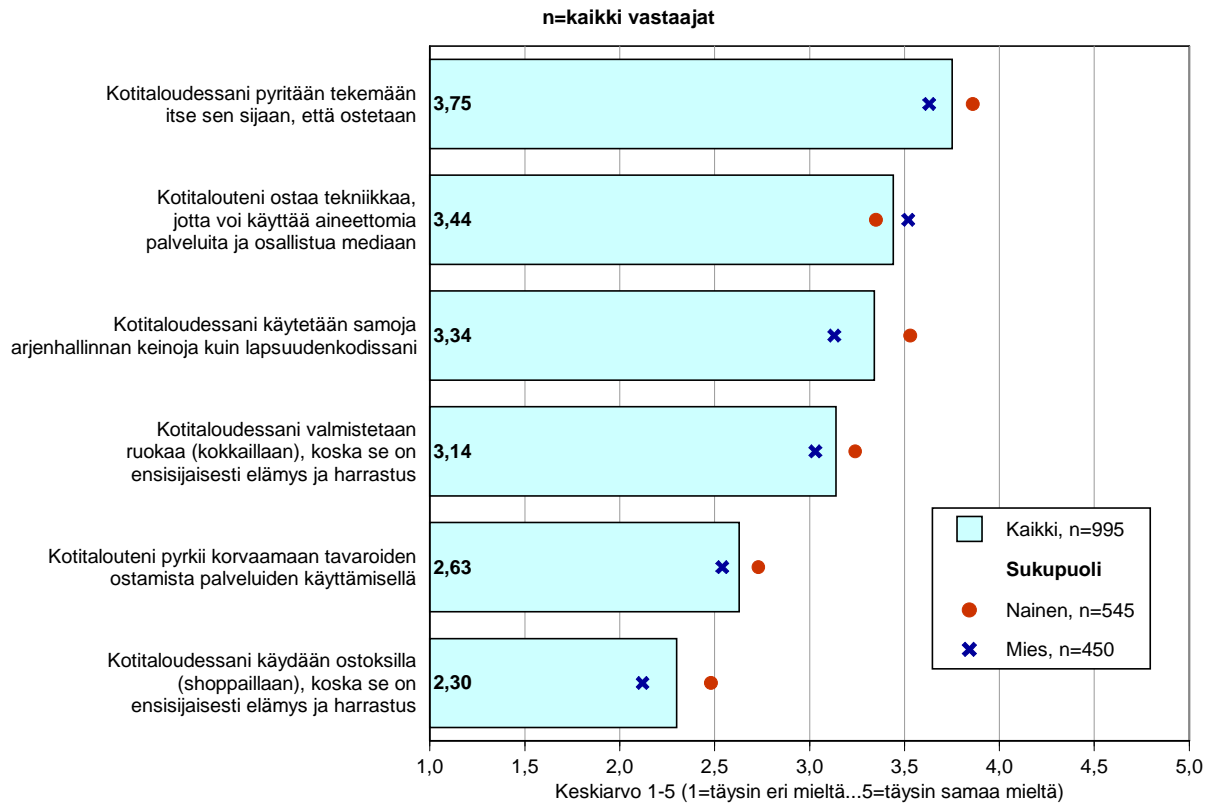
Toiseksi harvimminkin nuoret ajattelevat, että kotitalous pyrkii korvaamaan tavaroiden ostamista palveluiden käyttämisellä. Erityisesti miehet, työelämän ulkopuolella olevat (opiskelijat, työttömät) ovat usein täysin eri mieltä tämän väittämän kanssa.

Selvästi harvimminkin vastaajat ovat sitä mieltä, että kotitaloudessa käydään ostoksilla (shoppaillaan), koska se on ensisijaisesti elämys ja harrastus. Miehet ovat naisia voimakkaammin täysin tätä ajatusta vastaan. Myös yksinäistaloudessa asuvien ja yli 13 tuntia vuorokaudessa kotonaan valveilla olevien keskuudesta löytyy keskimääräistä merkitsevästi useammin heitä, jotka ovat väittämän kanssa täysin eri mieltä.

Kuvio 10. Omaa kotitaloutta koskevat väittämät.

Kuvio 11. Omaa kotitaloutta koskevat väittämät sukupuolen mukaan tarkasteluna

5. INTERNETIN KÄYTTÖ JA VIRTUAALIYHTEISÖT

Vastaajista 57 prosenttia käyttää viikossa aikaansa internetissä keskimäärin 10 tuntia tai enemmän, 33 prosenttia mainitsee käyttävänsä aikaa 4-9 tuntia ja 10 prosenttia tätä vähemmän.

20 tunnin viikkotuntimäärään yltyy miehistä peräti 35 prosenttia, naisista 19 prosenttia. Opiskelijoista internetissä 20 tuntia tai enemmän aikaansa käyttää 34 prosenttia, yksinäistaloudessa asuvista 40 prosenttia. Heistä, jotka itse kuuluvat johonkin virtuaaliyhteisöön, 33 prosenttia käyttää viikoittain internetissä olemiseen 20 tuntia tai enemmän.

Yli 90 prosenttia vastanneista käyttää internetiä päivittäin/ lähes päivittäin. Pääasiallinen käyttöpaikka on koti (77 prosenttia), pääasiallisena käyttöpaikka voidaan pitää myös työpaikkaa (22 prosenttia), muiden paikkojen mainintojen osuudet ovat pieniä. Mutta internetiä käytetään lisäksi työpaikalta (43 prosenttia), kotoa (28 prosenttia) mobiililaitteesta (26 prosenttia) ja opiskelupaikalta (24 prosenttia). Kirjastokäyttö on tässä kohderyhmässä vähäisempää (7 prosenttia).

Vastaajilta kysyttiin kyselyn lopussa muutamia taustatietotyypisiä kysymyksiä kuulumisesta virtuaaliyhteisöihin.

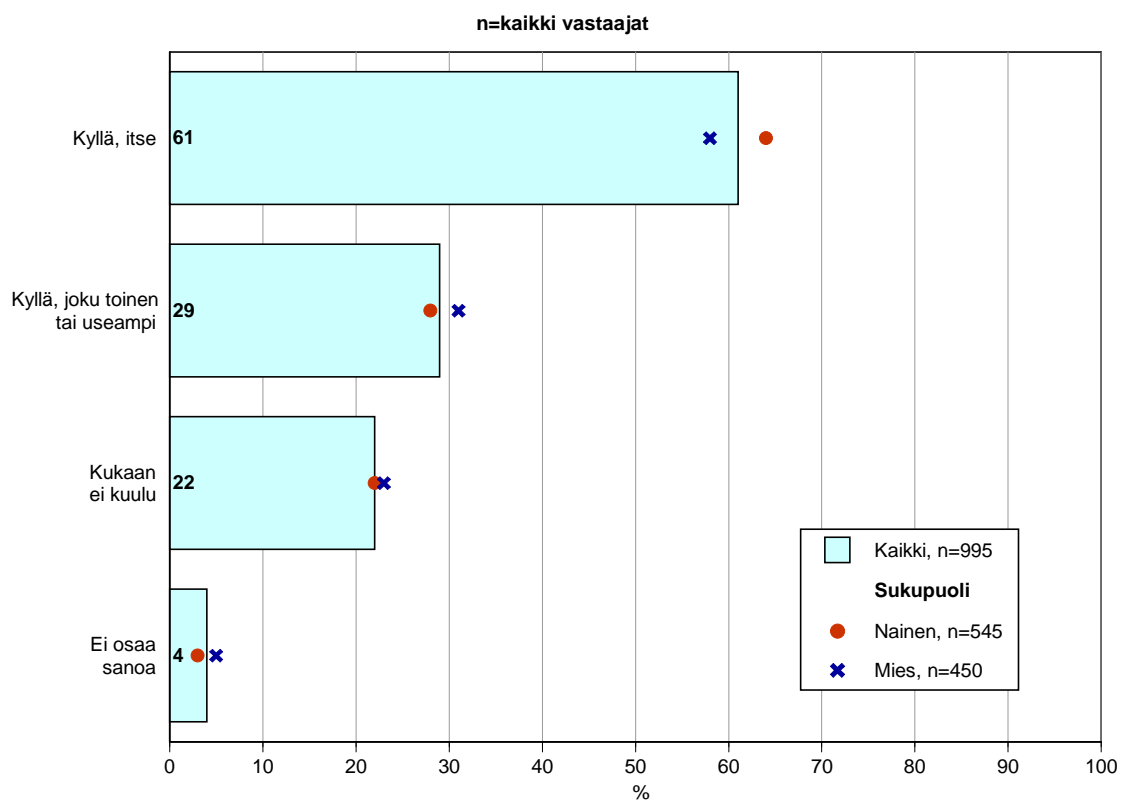
61 prosenttia vastaajista kuuluu itse johonkin virtuaaliyhteisöön, 29 prosenttia kertoo, että joku toinen tai useampi taloudesta kuuluu (kuvio 12).

22 prosenttia mainitsee, ettei kukaan taloudesta kuulu tällaiseen yhteisöön. Virtuaaliyhteisöön kuulumisen on yleisintä pääkaupunkiseudun ydinkunnissa sekä isoissa, yli 50 000 asukkaan kunnissa muualla Suomessa. Asia korostuu myös opiskelijoiden keskuudessa. Myös kotiäitien ja –isien sekä työttömien joukosta löytyy usein virtuaaliyhteisöön kuuluvia.

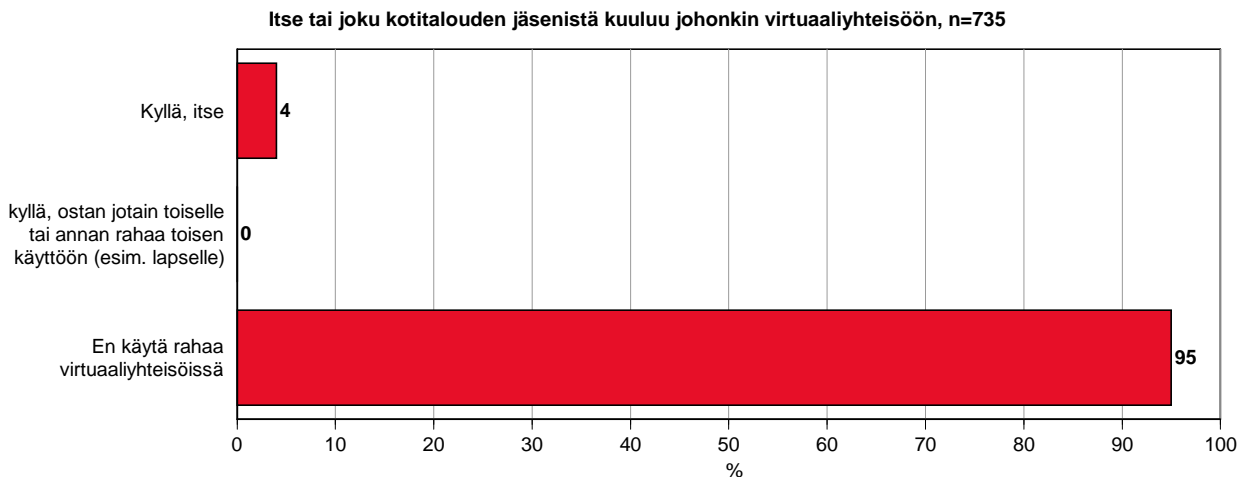
Virtuaaliyhteisöön kuulumisen on yleisempää silloin kun vastaaja ei ole mukana työelämässä (vrt. edellisen kohdan opiskelijat, kotiäidit, -isät ja työttömät).

Rahan käyttö virtuaaliyhteisöissä ei ole prosentuaalisesti kovin yleistä (kuvio 13), sillä vain 4 prosenttia heistä, jotka mainitsevat kuuluvansa itse tai mainitsevat jonkin taloudesta kuuluvan virtuaaliyhteisöön, kertovat käyttävänsä maksullisia virtuaaliyhteisön palveluita.

Kuvio 12. Virtuaaliyhteisöön kuuluminen

Kuvio 13. Rahan käyttö virtuaaliyhteisössä

6. JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Tämän kyselytutkimuksen 25 - 30 vuotiainen koodissa vietetään vapaa-aikaa, levätään, huolehditaan ruokahuollosta, hoidetaan tekstiili- ja vaatehuoltoa sekä tehdään kodin ylläpitoon liittyviä huoltotehtäviä. Mediaa käytetään paljon hyödyksi, viihteeksi ja osana sosiaalista kanssakäymistä. Kodin eniten käytetyksi tilaksi vastaajat mainitsevat oleskelutilat, toisena tulee keittiö ja kolmantena median kuluttamiseen ja tuottamiseen liittyvät tilat. Kyselytutkimus vahvistaa käsitystä, että teknologinen kehitys, laitteet, sähköinen kaupankäynti ja uudenlaiset palvelut sopimuksineen lisäävät kodin huoltoon ja ylläpitoon liittyviä tehtäviä.

Sosiaalisen median on arvioitu siirtävän kahvila- ja kotitapaamiset verkkoon. Tosiasia on, että suuri osa aikaisemmin kodin ulkopuolella suoritetuista asiointi- ja kaupankäyntitoiminnoista on siirtynyt verkkoon, ja palveluja käytetään kotona. Edellä mainittuja toimintoja tehdään selvityksen mukaan viikoittain. Voidaan ajatella, että sähköisellä asiointilla on yhteys siihen, että verkon ja kotitalouden teknologian käyttöön liittyviä huolto-, päivitys ja ylläpitoita tehdään kotitalouksissa kuukausittain.

Median ja teknologian käytöstä ja ylläpidosta on tullut uusi kotitaloustyö - **median ja teknologian käytön hallinta**. Siihen sisällytetään tässä sähköinen asiointi ja hankintojen tekeminen verkkokaupassa sekä kodin laitteistojen päivittäminen ja kodin digitaalisten laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käytön huolto ja hallinta sopimuksineen.

25 – 30 -vuotiaat käyttävät aikaansa paljon media ja teknologian parissa, mutta näkevät tarvittavat kotitalouden taidot perinteisesti. Se osoittaa, että kotitalouden muutos ei poista perinteisiä taitoja, vaan lisää uusia taitojen tarvetta. Avovastauksissa oli usein tarvittavana taitona jaksamisen taidot. Kotitalouden toimintaa on perinteisesti arvioitu siihen tarvittavan työmäärän ja kuluvan ajan perusteella. Kotitöiden määrää on tutkittu, keskittymällä päivittäisiin toimintoihin, niiden ajankäyttöön, työmäärään ja tuottavuuteen. Kotitalouden taitona on nähty tuotantotaidot eli ruoanvalmistustaidot sekä vaatehuoltoon ja asumiseen liittyvät taidot. Ne ovat edelleenkin tärkeitä tuotantotaitoja, mutta myös osa kuluttajan ostajantaitoja. Kotitalouden toimintaympäristö monimuotoistuu. Uusi näkökulma on kotitalouden toimintaympäristö ja sen hallinta.

Kotitalouksissa on paljon erilaisia teknisiä laitteita. Laitteiden valinta, käyttö ja kulujen hallinta on oma osaamisalueensa. Koneisiin ja laitteisiin liittyen kotitaloudet tekevät huomattavan määrän erilaisia sopimuksia lukuisten palveluntarjoajien kanssa. Voitaisiin puhua kotitalouden sopimusoikeudellisista taidoista.

Kodin laitteiden käytön on perinteisesti ajateltu helpottavan kotitaloustyötä ja lisäävän aikaa. Tässä kyselytutkimuksessa havaittiin, että ne jotka käyttävät aikaansa paljon internetissä ostavat valmisruokaa. Tästä voidaan ajatella, että kotitalouksien resurssienhallinta on yksi keskeisistä osaamisalueista. Resursseilla tarkoitetaan sekä aikaa että taloudellisia voimavaroja ja niiden suhdetta toisiinsa.

Kyselytutkimuksen tulosten perusteella on syytä selvittää lisää kodin toimintojen ja taitojen kokonaisuutta. Mitä kodoissa tehdään ja mitä taitoja kotitalouden kokonaisuuden hallinta edellyttää? Saatujen tietojen ja tulosten perusteella on tarpeen keskustella myös kodin kokonaisuuden hallinnan taitojen vaativuudesta. Opetuksen ja koulutuksen kehittämisen näkökulmasta on tarpeen pohtia, missä nämä taidot opitaan ja miten osaaminen syntyy.

OECD:n kuluttajapoliittisen komitean suosituksissa (2009) korostetaan koulutuksen merkitystä kuluttajakompetenssien saavuttamisessa. Suositukseen perustuva pohjoismaisvirolainen Kuluttajakompetenssien oppiminen – kuluttajakasvatuksen strategia (2010) täsmentää, että kuluttajakasvatus tulee selkeästi sisällyttää niiden oppiaineiden opetussuunnitelmiin, joihin se luontevasti niveltyy.

Kyselytutkimuksen tulosten perusteella voidaan todeta, että kotitalouksissa tarvitaan asiakirjoissa esitettyjä kuluttajakompetensseja. Ne ovat keskeisiä arjessa selviytymisen taitoja. On myös ilmeistä, että kyseisiä taitoja on tarpeen opettaa jo perusopetuksesta alkaen. Erityisen tärkeää on osoittaa vastuulliset oppiaineet uusien kodin toimintojen osalle. Opetussuunnitelmiin olisi tarpeen sisällyttää pohjoismaisvirolaisen strategian mukaiset kuluttajakasvatuksen kaksi eheyttävää avainteemaa, kestävä kulutus ja media- ja teknologialukutaito sekä kuluttajakasvatuksen neljä osa-aluetta: kotitalouden hallinta ja osallisuus, kuluttajakauppa, yksityistalous ja markkinointi sekä kaupallinen media.

Kyselytutkimus vahvistaa käsitystä, että kotitalouden hallinnantaidon saavuttamiseksi tarvitaan riittävä tietoaaines sekä oppitunteja, joissa sovelletaan ja syvennetään tietoja käytännön taidoiksi ja osaamiseksi. Kotitalouden hallinta ja osallisuus – kokonaisuuden opettamisella turvattaisiin arjen hallintaan liittyvien kuluttajaoikeudellisten taitojen, resurssien hallinnan sekä erityisesti taloustaitoihin liittyvän systemisen ajattelun muodostuminen. Opittaisiin ajattelemaan, että kotitaloutta olisi johdettava ikään kuin yritystä.

Toimenpide-ehdotukset:

- Tutkitaan lisää kodin toimintojen ja taitojen kokonaisuutta.
- Tutkitaan median ja teknologian hallintaa osana kodin toimintoja ja kotitöitä.
- Sisällytetään kuluttajakompetenssien oppiminen opetussuunnitelmiin.
- Kehitetään arjentaitojen oppimisympäristöjä kotia simuloivaksi opetuskodiksi, jossa voidaan oppia laaja-alaisesti kodin media- ja teknologiataitoja.
- Sisällytetään arjenhallinnan taitojen opettaminen osaksi opettajuutta.

LÄHTEET

Hallman, H. 1988. Kotitaloustyö ja sen yksilöllinen merkitys. "Marttyyrit", "sylliset" ja "ne jotka tietävät mitä tahtovat. Helsingin yliopiston kodin taloustieteen julkaisuja 1/1998.

Hallman, H. 1990. Kodin talouden avaintieto. Yliopistopaino: Helsinki.

Haverinen, L. 1996. Arjen hallinta kotitalouden toiminnan tavoitteena. Kotitalouden toiminnan filosofista ja teoreettista tarkastelu. Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitos. Helsinki: Hakapaino.

Heinonen, Visa - Raijas, Anu ym. 2005. Kuluttajaekonomia. Kotitalous ja kulutus. WSOY: Helsinki.

Pohjoismaisvirolainen kuluttajakasvatuksen ryhmä. 2010. Kuluttajakompetenssien oppiminen – kuluttajakasvatuksen strategia. Ehdotus kuluttajakasvatuksen tavoitteiksi ja sisällöiksi. TemaNord 2010:568.

Varjonen, J. 1991. "Vie mennessäs, tuo tullessas" – samanaikaisuus kotitalouden toiminnoissa. Helsinki: Helsingin yliopiston kodin taloustieteen laitoksen julkaisuja 2/1991.

KYSELYLOMAKE

Liite 1

Arvoisa panelistimme, tämän kyselymme tavoitteena on selvittää nuorten aikuisten käsityksiä kodista ja kotiin liittyvistä toiminnoista. Toivomme, että osallistut tutkimukseemme muutaman päivän sisällä. Kyselyyn vastaaminen kestää noin 10 minuuttia.

Vastaa kysymyksiin klikkaamalla hiirellä sopivaa vastausvaihtoehtoa ja/tai noudattamalla muita mahdollisia kysymyskohtaisia ohjeita.

Painamalla Jatka-painiketta pääset tutkimuksessa eteenpäin seuraavaan kysymykseen.

Taaksepäin liikkuminen tapahtuu tarvittaessa selaimen Back/Edellinen -painikkeella.

Kuinka monta tuntia yleensä vuorokaudessa vietät valveilla kodissasi?

Tuntia: _____

Merkitse kolme kotisi eniten valveillaoloaikana käytettyä tilaa.

- 1 keittiö
- 2 ruokailutila
- 3 työtilat
- 4 oleskelutilat
- 5 vapaa-aikaan liittyvät tilat esim. harrastustilat
- 6 peseytymiseen ja muuhun itsestä huolehtimiseen liittyvät tilat
- 7 median tuottamiseen ja kuluttamiseen liittyvät tilat
- 8 muut tilat, mitkä?

Mitä seuraavista ostat säännöllisesti kodin arjen tehtävien järjestämiseksi.

- 1 Palveluita omaa hyvinvointia, terveyttä ja hemmottelua varten
- 2 Palveluita vapaa-ajan toimintoja varten esim. harrastuspalvelut
- 3 Viihdepalveluita
- 4 Tietoliikenneyhteyksiä operaattoreilta
- 5 Erilaisia opiskelussa ja etätyössä tarvittavia palveluita
- 6 Kodin korjaus-, remonttipalveluita
- 7 Tietoturvapalveluita
- 8 Atk-apua yms.
- 9 Laitteiden huolto ja korjaukset
- 10 Palveluita kirjanpitoa ja budjetointia varten esim. pankkien maksulliset budjettiohjelmat, sijoituspalvelut
- 11 Palveluita sähköistä tiedonhankintaa, median käyttöä ja viestintää varten (esim.sääpalvelut, maksulliset kanavat, karttapalvelu)
- 12 Perinteisiä välineitä tiedonhankintaa, median käyttöä ja viestintää varten (esim. sanomalehdet, tilinpitokirjat, lakikirjat, ruutuvihot taloudenkirjanpitoon)
- 13 Palveluita viikkosiivousta varten
- 14 Palveluita suursiivousta tai kausisiivousta varten
- 15 Pesulapalveluita
- 16 Lasten päivähoitopalveluita
- 17 Lastenvahtipalveluita
- 18 Vanhustenhoitopalveluita

- 19 Vanhusten turvapalveluita
- 20 Vammaistenhoitopalveluita
- 21 Valmisruokaa ruokailujen järjestämiseksi
- 22 Kertakäyttöastioita
- 23 Puolivalmiita raaka-aineita ruoanvalmistukseen
- 24 Palveluita ainakin kerran päivässä ruokailun järjestämiseksi (esim. työpaikkalounas, jne.)
- 25 Palveluita lähes kaikilla aterioilla ruokailun järjestämiseksi (esim. työpaikkalounas ja päivällinen esim. ravintolassa tms palvelussa)
- 26 Muuta, mitä?

Arvioi, miten tärkeitä seuraavat asiat ovat omassa kodissasi ja arjenhallinnassasi.

Vaihtoehdot: Erittäin tärkeä, Tärkeä, Jokseenkin tärkeä, Ei kovin tärkeä, Ei lainkaan tärkeä, Ei osaa sanoa.

- 1 Huolenpito itsestä
- 2 Vapaa-ajan toiminnot (median seuraaminen, seurustelu ja harrastukset)
- 3 Opiskelu ja etätö
- 4 Virtuaalinen yhteiskunnassa vaikuttaminen, esim. verkossa vaikuttaminen
- 5 Taloudenpidon työt, pankkiasiat, kirjanpito ja budjetointi.
- 6 Kotitalouden suunnittelu (esim. resurssien, kuten ajan, varojen, tilojen yms. jakaminen kotitalouden jäsenten ja toimintojen kesken)
- 7 Sähköinen asiointi ja hankintojen tekeminen verkkokaupassa
- 8 Tiedonhankinta, medioiden käyttö ja viestintä
- 9 Kodin tilojen pienet huolto- ja korjaustyöt
- 10 Kodin digitaalisten laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käytön hallinta (esim. kulut ja sopimukset, turvallisuudesta ja suojautumisesta huolehtiminen)
- 11 Kodin laitteistojen päivittäminen (ohjelmistot)
- 12 Kodin laitteiden huolto ja korjaukset (itse laitteet)
- 13 Säännöllinen siivous ja järjestely
- 14 Kausisiivoukset (esim. juhlapyhiä edeltävät siivoukset, saunan pesut, ikkunanpesut jne)
- 15 Pyykinpesu
- 16 Silitys
- 17 Mankelointi
- 18 Hoivatyöt, kuten syöttäminen, vaippojen vaihto, sairaanhoito jne
- 19 Kotitalouden jäsenten ohjaaminen, opastaminen, huolenpito päivärutiineista, avustaminen, kuljetukset jne
- 20 Kasvatustyö, huoltajana toimiminen
- 21 Muu keskinäinen vuorovaikutus
- 22 Nukkuminen ja lepääminen
- 23 Ruoan valmistus raaka-aineista ruokalajeiksi
- 24 Ruoan valmistus valmisruoasta tai puolivalmiista raaka-aineista
- 25 Astioiden pesu ja muu keittiön puhtaanapito
- 26 Ruokailujen suunnittelu ja ostokset

Arvioi seuraavien asioiden taloudellesi tuomia kuluja.

Vaihtoehdot: Aiheuttaa erittäin paljon kuluja, Aiheuttaa jonkin verran kuluja, Aiheuttaa vähän kuluja, Ei aiheuta lainkaan kuluja, En osaa sanoa.

- 1 Huolenpito itsestä
- 2 Vapaa-ajan toiminnot (median seuraaminen, seurustelu ja harrastukset)
- 3 Opiskelu ja etätyö
- 4 Virtuaalinen yhteiskunnassa vaikuttaminen, esim. verkossa vaikuttaminen
- 5 Taloudenpidon työt, kuten kirjanpito ja budjetointi
- 6 Kotitalouden suunnittelu (esim. resurssien, kuten ajan, varojen, tilojen yms. jakaminen kotitalouden jäsenten ja toimintojen kesken)
- 7 Sähköinen asiointi ja hankintojen tekeminen verkkokaupassa
- 8 Tiedonhankinta, medioiden käyttö ja viestintä
- 9 Kodin tilojen pienet huolto- ja korjaustyöt
- 10 Kodin digitaalisten laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käytön hallinta (esim. kulut ja sopimukset, turvallisuudesta ja suojautumisesta huolehtiminen)
- 11 Kodin laitteistojen päivittäminen (ohjelmistot)
- 12 Kodin laitteiden huolto ja korjaukset (itse laitteet)
- 13 Säännöllinen siivous ja järjestely
- 14 Kausisiivoukset (esim. juhlapyyhiä edeltävät siivoukset, saunan pesut, ikkunanpesut jne)
- 15 Pyykinpesu
- 16 Silitys
- 17 Mankelointi
- 18 Hoivatyöt, kuten syöttäminen, vaippojen vaihto, sairaanhoito jne
- 19 Kotitalouden jäsenten ohjaaminen, opastaminen, huolenpito päivärutiineista, avustaminen, kuljetukset jne
- 20 Kasvatustyö, huoltajana toimiminen
- 21 Muu keskinäinen vuorovaikutus
- 22 Nukkuminen ja lepääminen
- 23 Ruoan valmistus raaka-aineista ruokalajeiksi
- 24 Ruoan valmistus valmisruoasta tai puolivalmiista raaka-aineista
- 25 Astioiden pesu ja muu keittiön puhtaanapito
- 26 Ruokailujen suunnittelu ja ostokset

Seuraavassa on väittämiä liittyen oman arjen sujumiseen ja siihen, mitä taitoja tarvitset.

Vaihtoehdot: Täysin samaa mieltä, Jonkin verran samaa mieltä, Ei samaa eikä eri mieltä, Jonkin verran eri mieltä, Täysin eri mieltä, En osaa sanoa.

On tärkeää, että minulla on...

- 1 taitoja valmistaa ruokaa raaka-aineesta ruokalajiksi asti
- 2 taitoja säännöllisesti toistuvaan asunnonhoitoon
- 3 taitoja myös erityisiin asunnon hoitotoimenpiteisiin kuten ikkunoidenpesuun yms.
- 4 taitoja pyykinpesuun
- 5 taitoja silytykseen ja muuhun vaatehuoltoon
- 6 taitoja kodin digitaalisten laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käytön hallinta esim. kulut ja sopimukset, turvallisuudesta ja suojautumisesta huolehtiminen
- 7 teknisiä taitoja kodin laitteiden ylläpitoon päivittämiseen ja huoltoon
- 8 taitoja yhdessä elämiseen huolenpitoon perheenjäsenistä
- 9 taitoja hankintojen tekemiseen
- 10 taitoja ja kodin resurssien, kuten ajan, varojen, tilojen yms. jakamiseen kotitalouden jäsenten ja toimintojen kesken

- 11 taitoja pitää huolta omasta ja perheenjäsenten vuorokausirytmistä
- 12 taitoja tiedonhankintaan, medioiden käyttöön ja viestintään
- 13 taitoja omasta jaksamisesta huolehtimiseen
- 14 taitoja sosiaaliseen kanssakäymiseen
- 15 taitoja kansalaisvaikuttamiseen
- 16 ruokakulttuurin tuntemusta
- 17 kuluttajataitoja
- 18 taitoa valita ruokaa hyvän ravitsemuksen periaatteiden mukaan

On tärkeää, että minulla on muita arjen taitoja, mitä?

Arvioi seuraavien asioiden paikkaansa pitävyyttä oman kotitaloutesi näkökulmasta.

Vaihtoehdot: Täysin samaa mieltä, Melko samaa mieltä, Ei samaa eikä eri mieltä, Melko eri mieltä, Täysin eri mieltä, En osaa sanoa.

- 1 Kotitaloudessani pyritään tekemään itse sen sijaan, että ostetaan
- 2 Kotitaloudessani käydään ostoksilla (shoppaillaan) , koska se on ensisijaisesti elämys ja harrastus
- 3 Kotitaloudessani valmistetaan ruokaa (kokkaillaan), koska se on ensisijaisesti elämys ja harrastus
- 4 Kotitaloudessani käytetään samoja arjenhallinnan keinoja kuin lapsuudenkodissani
- 5 Kotitalouteni pyrkii korvaamaan tavaroiden ostamista palveluiden käyttämisellä
- 6 Kotitalouteni ostaa tekniikkaa, jotta voi käyttää aineettomia palveluita ja osallistua mediaan

Kuulutko itse tai kuuluko joku kotitaloutesi jäsenistä johonkin virtuaaliyhteisöön?

- 1 kyllä, itse
- 2 kyllä, joku toinen tai useampi
- 3 kukaan ei kuulu

Jos itse tai joku muu kuuluu virtuaaliyhteisöön

Käytätkö rahaa virtuaaliyhteisössä (esim. ostat virtuaalivaatteita avattarelle)

- 1 kyllä, itse
- 2 kyllä, ostan jotain toiselle tai annan rahaa toisen käyttöön (esim. lapselle)

Taloutesi elinvaihe?

- 1 yksinäistalous (yksi aikuinen eli sinkkotalous)
- 2 lapseton pari
- 3 muu aikuistalous (vain yli 18-vuotiaita)
- 4 talous, jossa alle 18-vuotiaita lapsia (lapsitalous)

Kuinka monta tuntia keskimäärin käytät internetiä viikossa?

- 1 alle tunnin
- 2 1 - 3 tuntia
- 3 4 - 5 tuntia
- 4 6 - 9 tuntia

- 5 10 - 19 tuntia
- 6 20 tuntia tai enemmän

Kuinka usein keskimäärin käytät internetiä?

- 1 päivittäin/lähes päivittäin
- 2 n. 3 - 4 päivänä viikossa
- 3 n. 1 - 2 päivänä viikossa
- 4 n. 1 - 3 päivänä kuukaudessa
- 5 harvemmin

Käytätkö internetiä pääasiassa?

- 1 kotoa
- 2 työpaikalta
- 3 opiskelupaikalta
- 4 kirjastosta
- 5 muualta

Käytätkö internetiä pääasiallisen paikan lisäksi jostain muualta, mistä?

- 1 kotoa
- 2 työpaikalta
- 3 opiskelupaikalta
- 4 kirjastosta
- 5 mobiililaitteesta
- 6 muualta

Mitä seuraavista taloudessasi on?

- 1 Auto
- 2 Digi-boxi (digitaalisia tv-lähetysvälineitä varten)
T6_B
- 3 DVD-soitin
- 4 Kaapeli-TV/satelliittikanavia
- 5 Kesämökki
- 6 Kiinteä/lankapuhelin
- 7 Konsolipelikone
- 8 Kotitietokone
- 9 Kannettava tietokone
- 10 minikannettava (tietokone)
- 11 Omistusasunto
- 12 Digikamera
- 13 Tallentava DVD tai digiboxi

LOPPU

Tässä olivat kaikki kysymykset. Kiitos osallistumisestasi! Klikkaa vielä Jatka-painiketta tallentaaksesi vastauksesi.